

Boendeplan 2021-2031

Bostad med särskild service SoL
och LSS

Maj 2021

Boendeplan Bostäder med särskild service SoL och LSS

Dnr: 3.1.1-150/2021

Utgivningsdatum: Maj 2021

Kontaktperson: Anna Colliander

Distributör: Socialförvaltningen

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsregionerna sammanställt boendeplanen 2021-2031 och föreslår beslut om åtgärder utifrån en sammanvägd övergripande bedömning av behov och framtida trender. Med hjälp av den stadsövergripande boendeplanen kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service.

Boendeplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service men framför allt från stadsdelsregionernas boendeplaner. Varje stadsdelsregion har tagit fram en boendeplan som bland annat beskriver befintliga boenden, befintliga individuella avtal, pågående projekt och uppskattat behov.

Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsförvaltning. I den stadsgemensamma boendeplanen redovisas ett utdrag från regionernas boendeplaner.

I nuläget finns planerade projekt för 560 nya lägenheter. Om man räknar med att alla projekt byggs enligt planering och räknar bort de 48 lägenheterna som ska avvecklas inom 10 år kommer det fattas 506 lägenheter i bostad med särskild service år 2031.

I årets boendeplan framgår positiva steg i rätt riktning mot fler bostäder med särskild service i staden:

- Stadens befintliga lägenheter i bostäder med särskild service har ökat sedan föregående år från 1414 lägenheter till 1435 lägenheter.
- 431 individuella avtal har tecknats med privata aktörer som inte anslut sig till stadens LOV avtal vilket är en minskning med 29 individuella avtal sedan föregående boendeplan.
- 560 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden vilket är en ökning med 58 lägenheter.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	5
Kommunfullmäktiges uppdrag 2021	5
Agenda 2030	5
Syfte och mål med boendeplanen	6
Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen	6
Definition av bostad med särskild service	8
Definitioner – bostad med särskild service	9
Utgångspunkter för boendeplan 2021-2031	13
Stockholm stads planering för bostäder med särskild service	13
Förmedlingsprocessen	14
Byggprocessen- nya grupp/servicebostäder	18
Kostnader för lokaler.....	21
Stadens framtida behov av bostäder med särskild service	23
Befolkningsprognos i Stockholmstad fram till 2029	23
Prognos för behov av bostad med särskild service	25
Regionernas boendeplaner	32
Västerort	32
Innerstaden	40
Västra söderort	48
Östra söderort	54
Stadens totala behov	60
Befintliga boenden	60
Befintliga individuella avtal	63
Pågående projekt.....	65
Uppskattat behov av lägenheter	66
Prognos 2031	67
Stadsdelsregionernas summering	68
lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen	69
Förslag till åtgärder och beslut	72

Bakgrund

Kommunfullmäktiges uppdrag 2021

Socialnämnden ska samordna arbetet med stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning och bearbeta stadsdelsnämndernas/regionernas förslag samt föreslå beslut om åtgärder utifrån en sammanvägd övergripande bedömning av behov och framtida trender.

Agenda 2030

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Delmål 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering

I stadens budget kopplas inkluderande till mänskliga rättigheter.

Stockholm ska vara en öppen och modern stad, där alla invånares frihet och möjligheter ska värnas oberoende av deras bakgrund.

Vidare ska Stockholm vara en stad för alla där tillgängligheten och delaktigheten ständigt utvecklas och där staden tar hand om dem som behöver det offentliga hjälp.

Genom boendeplanen bidrar socialnämnden till stadens delmål om en inkluderande och hållbar urbanisering.

Mål 3. God hälsa och välbefinnande

Verksamhetsområdesmål 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Bostaden och den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhållning. Bostaden är grundläggande för livsvillkorens likvärdighet.

Genom boendeplanen bidrar socialnämnden till att stadens delmål om bostäder som byggs funktionsblandat utifrån människors skiftande behov.

Boendeplan 2020-2030

Utbyggnadstakten motsvarar i nuläget inte behovet av bostäder med särskild service. För fjärde året har staden tagit fram en boendeplan för bostäder med särskild service inom LSS och SoL och det är viktigt att staden fortsätter att följa utvecklingen.

I boendeplan 2020-2030¹ konstaterades att stadens befintliga lägenheter i bostäder med särskild service låg i stort sett på samma nivå som 2019 även om man kan notera en minskning med tre lägenheter från 1417 lägenheter till 1414 lägenheter. Regionerna uppskattade ett fortsatt ökat behov av lägenheter i bostad med särskild service inom alla boendekategorier. För att möta behovet behövde 1056 lägenheter tillkomma under prognosperioden. 2020 fanns planerade projekt för 502 nya lägenheter. Det gav en differens på 554 lägenheter.

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder, planera för utbyggnad av särskilda profilbostäder och tillsäkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen

Styrgrupp

Boendeplanen samordnas av en styrgrupp där en stadsdelsdirektör från respektive region, förvaltningschef från socialförvaltningen och controller från stadsledningskontoret ingår. Styrgruppen leds av kommunstyrelsen.

¹ Tjänsteutlåtande 3.1.1-689-2019

Genomförandegruppen

I staden finns en särskild genomförandegrupp där berörda verksamheter ingår under ledning av socialförvaltningen.

Granskningsgruppen

Genomförandegruppens granskningsgrupp yttrar sig över samtliga kommunala ny- eller ombyggnadsprojekt av boenden.

Socialförvaltningen

Förvaltningen sammanställer regionernas planer och förelägger socialnämnden en kommunövergripande boendeplan som därefter lämnas till kommunstyrelsen. Socialförvaltningen ansvarar också för samordningen av utbyggnad av boendeformer inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Förvaltningen håller en lista aktuell på planerade boenden och stämmer löpande av den med stadsdelsförvaltningarna.

Regionerna

För att stärka samordningen i stadens utförarverksamhet och därmed minska kostnaden och risken för tomgångsplatser för enskilda stadsdelsnämnder är nämnderna indelade i fyra stadsdelsregioner:

- Västerort – Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Bromma.
- Innerstaden – Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm.
- Östra söderort – Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta.
- Västra söderort – Hägersten-Älvsjö och Skärholmen.

Stadsdelsregionerna tar fram en boendeplan per region som bland annat beskriver befintliga boenden, befintliga individuella avtal, pågående projekt och uppskattat behov. Varje stadsdelsnämnd godkänner den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsförvaltning.

Stadsdelsförvaltningarna

Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att beställa boenden inom sitt stadsdelsnämndsområde. Socialförvaltningen följer upp arbetet. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar också för att tillsammans med övriga förvaltningar inom regionen årligen göra en boendeplan. Regionens boendeplan redovisas och godkänns av respektive stadsdelsnämnd.

Definition av bostad med särskild service

Målgrupper

Vuxna personer som tillhör någon av de tre personkretsarna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)² samt övriga vuxna med omfattande fysisk eller psykisk funktionsnedsättning i behov av bostad med särskild service.

De som ingår i LSS personkretsar är personer med:

- utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (personkrets 1, LSS)
- betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2 LSS), eller med
- andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (personkrets 3, LSS).

De personer i målgruppen som inte tillhör någon av LSS personkretsar kan vid en behovsbedömning bedömas ha behov av bostad med särskild service enligt Socialtjänstlagen³ (SoL). De befintliga bostäder med särskild service enligt SoL som finns i stadens valfrihetssystem riktar sig alla till personer med psykisk funktionsnedsättning.

En person har enligt nationell psykiatrisamordning⁴ en psykisk funktionsnedsättning om ”han eller hon har väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid. Svårigheterna för målgruppen ska vara en konsekvens av psykisk störning”. Målgruppen för socialpsykiatri inom Stockholms stad består av kvinnor och män som är i åldern 20 till 64 år och har en psykisk funktionsnedsättning. När en brukare fyller 65 år övergår ansvaret för utredning och beviljande av insatser till äldreförvaltningen. Eftersom kvarboendepincipen gäller är det

² Lag(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

³ Socialtjänstlagen, SoL (2001:453)

⁴ Rapport 2006:5 från Nationell psykiatrisamordning

många personer som bor på bostad med särskild service inom socialpsykiatri tillhör äldreomsorgen.

Definitioner – bostad med särskild service

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

I propositionen till Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, beskrivs att huvudformerna för bostad med särskild service är servicebostad och gruppboende.

Gruppboende

Boende i gruppboende är till för vuxna personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. I gruppboendet ska det finnas en tillräcklig fast kollektiv bemanning som i huvudsak ska täcka den enskildes hela stödbehov. Antalet boende i en gruppboende bör vara litet. Enligt Socialstyrelsen⁵ bör det i regel endast vara tre till fem personer som bor i gruppboendet. Ytterligare någon boende bör kunna accepteras, men endast under förutsättning att samtliga personer som bor i gruppboendet tillförsäkras goda levnadsvillkor. De enskilda lägenheterna ska vara fullvärdiga och finnas i direkt anslutning till gemensamma utrymmen, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Servicebostad

En servicebostad består av fullvärdiga lägenheter som är geografiskt samlade och som har tillgång till gemensamhetsutrymmen. Dygnet-runt-stöd med en fast personalgrupp finns och den enskilde ska erbjudas stöd i den egna lägenheten utifrån sitt behov. Lägenheterna är ofta anpassade efter den enskildes behov och samlade i samma hus eller i kringliggande hus. Servicebostad är en insats som kan vara lämplig för den som inte klarar av att bo i ordinarie boende men som inte har ett så omfattande behov av stöd och service att ett boende i gruppboende är nödvändigt. I en servicebostad kan det bo fler personer än i en gruppboende. Antalet boende bör dock vara så begränsat att serviceboendet integreras i bostadsområdet för att undvika en institutionell boendemiljö.

⁵ Bostad med särskild service för vuxna, Socialstyrelsen

Socialtjänstlagen, SoL

Bostad med särskild service enligt Socialtjänstlag (2001:453), SoL, är en permanent boendeform och utgörs vanligen av gruppboende eller serviceboende. Personer med funktionsnedsättning som inte omfattas av LSS men som på grund av sin funktionsnedsättning är i behov av bostad med särskild service kan bli beviljade insatsen enligt SoL.

Gruppboende

Gruppboende enligt SoL är ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och stödbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Gruppboendet består av ett mindre antal lägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen i direkt anslutning till varandra, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Serviceboende

Serviceboende utgörs av fullvärdiga lägenheter med god tillgänglighet där stöd och service kan ges dygnet runt och som är geografiskt samlade. Personligt stöd ska ges i den omfattning den enskilde behöver. Stödet ska utgå från en fast personalgrupp. De som bor i en serviceboende bör ha tillgång till samvaro i en gemensamhetslokal eller träffpunkt. Lägenheterna ska vara spridda och inte lokaliserade till samma port/trappuppgång.

Samtliga bostäder med särskild service omfattas av hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå och personal ska finnas att tillgå dygnet runt. Dessa två kriterier skiljer bostad med särskild service från till exempel stödboende, som inte har dessa krav. Det är viktigt att boendet inte har en institutionell prägel.

Inom Lagen om valfrihet, LOV⁶ i Stockholms stad finns ännu inga serviceboenden som kan räknas som bostad med särskild service enligt SoL.

Profilboende

Med profilboende avses boende med särskild service som profilerar sig mot särskilda målgrupper utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser eller funktionsnedsättningar som kräver specialistkompetens. Behov av profilboende kan föreligga i de fall

⁶ Lag (2008:962) om valfrihetssystem

den enskilde har specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens.

I bostäder med särskild service SoL och LSS inom LOV finns inga uttalade profilboenden så som det gör inom äldreomsorgen. Utifrån särskilt behov av stöd har det ändå skapats grupp och servicebostäder med inriktning. På stadens webbplats⁷ presenterar gruppboendena och serviceboendena det stöd som verksamheten erbjuder. Boendepåren undersöker inte antalet grupp och serviceboender som har en inriktning eller hur behovet av gruppboender med speciell kompetens hos personalen ser ut.

Boendekategorier

Olika målgrupper har olika fysiska behov av boendet. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar har en förenkling eller sammanslagning av olika typer av boenden gjorts. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning. När det blir aktuellt att ta ett boende i bruk kommer detta att hanteras av Gruppen för bedömning och förmedling på socialförvaltningen samt berörd stadsdelsförvaltning. Denna sammanslagning är ett sätt för att enklare kunna planera utbyggnaden.

Vid framtagande av ovanstående behov/prognoser ska dessa i Boendepåren grupperas i nedanstående fem grupper.

A. Gruppboende, LSS, som är ytkrävande

Dessa boenden har stora ytkrav. Det gäller såväl hygienutrymmen, som lägenheten och de gemensamma utrymmena. Det finns också behov av förråd för hjälpmedel. Verksamheten har också ett stort personalbehov och arbetsplatser för dessa. Boendet ligger med fördel i bottenplan.

Exempel på målgrupper

- Personer med multifunktionsnedsättningar och stora omvårdnadsbehov.
- Förvärvat hjärnskada, personkrets 2.
- Personer med behov av geriatrisk omvårdnad.

B. Gruppboende, LSS, som bör vara friliggande

Dessa boenden bör ha hög säkerhet med flera in- och utgångar. Möjlighet att skärma av boenden. Ljudisolerat såväl för inkommande som utgående ljud. Verksamheten har ett stort personalbehov.

⁷ Start.stockholm

Exempel på målgrupper

- Personer med intellektuella funktionsnedsättningar och/eller autism med tilläggsdiagnoser inom psykiatri och/eller utagerande och utmanande beteende.

C. Gruppboende, LSS, normal tillgänglighetsanpassning

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm eller vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för LSS bostäder. Inga eller små individuella anpassningar kan förekomma. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning.

Exempel på målgrupper

- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning och tilläggsdiagnoser inom psykiatri.
- Intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism och är syn och/eller hörselskadade.
- Unga med demenssjukdom, personkrets 2.

D. Serviceboende, LSS eller SoL, normal tillgänglighetsanpassning

Detta avser enskilda lägenheter som har en gemensamhetslokal i närområdet. Boenden kräver ingen annan anpassning utöver byggnorm och stadens funktionsprogram. (Behov av mindre individuella anpassningar kan finnas.)

Exempel på målgrupper

- I huvudsak samma målgrupp som C. Gruppboende som inte kräver någon anpassning ovan.
- Psykiska funktionsnedsättningar.

E. Gruppboende, SoL

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm och vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för SoL bostäder. Noteras bör att dessa grupper kan ha en annan gruppstorlek, cirka 12 lägenheter, än boenden enligt LSS.

Exempel på målgrupper

- Psykiska funktionsnedsättningar.
- Psykiska funktionsnedsättningar och har ett utagerande och utmanande beteende.

Utgångspunkter för boendeplan 2021-2031

Stockholm stads planering för bostäder med särskild service

Kommunstyrelsens förslag till budget 2021-2023⁸

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet funktionsnedsättning

Utöver det som beskrivs i direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska stadsdelsnämnderna;

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- i samråd med stadsbyggnadsnämnden inventera lämpliga fastigheter för att pröva att via justerade användningsbestämmelser i befintlig detaljplan (ej byggrätten) för att möjliggöra grupp- och servicebostäder LSS/SoL och vård- och omsorgsboenden

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- tillsammans med socialnämnden verka för att i enlighet med den enskildes önskemål möjliggöra för fler personer, vars beslut om bostad med särskild service verkställs utanför kommunen, att flytta till bostad i Stockholm

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- i samband med bostadsexploateringsprojekt utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att i tidigt skede och i tillräcklig omfattning säkerställa beställningar av dessa boenden

⁸ Budget 2021 för Stockholms stad och inriktning för 2022–2023 samt ägardirektiv 2022–2023 för koncernen Stockholms Stadshus AB

- Stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att i tidigt skede och i tillräcklig omfattning säkerställa beställningar av dessa boenden i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott
- årligen per region ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för att klara behovet av omsorgsbostäder. Planen ska utgöra underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering för grupp- och servicebostäder

Förmedlingsprocessen

Det är stadsdelsförvaltningarna som utreder och fattar beslut om bostad med särskild service. En person kan ha rätt till bostad med särskild service enligt LSS om han/hon har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och har tillhörighet till någon av personkretsarna 1, 2 och vissa fall även 3. Om en person har andra psykiska funktionsnedsättningar som medför behov av en bostad med särskild service kan den beviljas insatsen utifrån SoL. Stadsförvaltningen är ansvarig för att insatsen verkställs.

Gruppen för bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla bostad med särskild service till utförare som är upphandlade inom ramen för Lagen om valfrihet (LOV). I de fall enheten inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar personernas behov så sker förmedlingen via stadsdelsförvaltningen själv. Det sker då till utförare som ligger utanför LOV. Individuellt avtal tecknas mellan utföraren och stadsdelsförvaltningen. Inom socialpsykiatriens målgrupp tillgodoses behovet av boende på HVB-hem i avvaktan på bostad med särskild service. HVB är inte en permanent boendeform och ska ses som ett mer skyddat boende under en kortare tid. För personer i personkrets 2 är det inte ovanligt att behovet av bostad med personalstöd verkställs på vård och omsorgsboenden enligt SoL i avvaktan bostad med särskild service. Eftersom vård och omsorgsboende för personer under 65 år inte omfattas av LOV, till skillnad från äldreomsorgen, tecknar stadsdelsförvaltningarna individuella avtal med utföraren.

Utifrån uppdrag i budget 2021 ska socialnämnden genomföra en centralupphandling av bostäder med särskild service som förmedlas via individuella avtal utanför LOV

Intresselista

Gruppen för bedömning och förmedling på socialförvaltningen får information om vilka personer som är aktuella för bostad med särskild service genom att stadsdelsförvaltningen registrerar den sökande på en intresseanmälningslista i stadens sociala system som sedan administreras av enheten för bedömning och förmedling. Det finns två separata intresseanmälningslistor - en för funktionsnedsättning och en för socialpsykiatri.

Hanteringen av de båda listorna skiljer sig något år, inom socialpsykiatri är stadsdelsförvaltningarna i regel mer restriktivt med vem som registreras – här ska den sökande vara redo att flytta relativt omgående för att den ska registreras på listan. Inom funktionsnedsättning kan personer registreras på intresseanmälningslistan om stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att behov kommer finnas inom några månader eller år även om det inte aktuellt vid tidpunkten då intresseanmälan görs. Båda listor omfattar såväl personer som väntar på att få sitt beslut verkställt och personer som redan idag har ett verkställt beslut men önskar byta utförare/boende samt personer som idag inte har något beslut om bostad med särskild service.

Vid förmedlingssituationen finns i allmänhet endast ett erbjudande att ta ställning till för personen. Lagen om valfrihet ger personerna rätt att tacka nej till ett erbjudande och invänta ett nytt erbjudande. 2020 stod det 332 personer med personkrets 1 på intresselista för gruppboende och 156 personer för serviceboende. 39 personer med personkrets 2 stod på intresselista för gruppboende och en person på intresselista för serviceboende. För målgruppen socialpsykiatri stod 47 personer i kö för gruppboende enligt SoL.

Förmedling av gruppboende inom socialpsykiatri år 2020

Under år 2020 har 19 lägenheter i gruppboende enligt SoL förmedlats, vilket är en ökning från 2019 då sex lägenheter förmedlades. I genomsnitt tar det 2,5 gånger att erbjuda varje lägenhet innan ny hyresgäst flyttar in. De två vanligaste orsakerna till att personen tackar nej till erbjudande om lägenhet i gruppboende är att personen inte längre aktuell för gruppboende och att gruppboenden ligger i en annan stadsdelsförvaltning än den personen önskat.

Förmedling av grupp och servicebostäder inom funktionsnedsättning år 2020

Inom funktionsnedsättning har 159 lägenheter i grupp och servicebostad inom LSS för personkrets ett och två förmedlats under 2020. I genomsnitt tog det två förmedlingsförsök per ledig lägenhet innan ny hyresgäst flyttade in. Den vanligaste orsaken till att personen tackar nej till erbjudande om lägenhet är att behovet är tillgodosett. Personen bor utanför LOV och vill inte flytta. Den näst vanligaste orsaken till att personen tackar nej till erbjudande om lägenhet är närmiljön, personen vill inte bo i det område som ledig lägenhet ligger i.

Under 2020 har sju gruppboende och tre servicebostäder öppnats: Dalagatans gruppboende på Norrmalm, Agnes Lagerstedts servicebostad i Hägersten-Älvsjö, Trollesundsvägens servicebostad, Linde gruppboende, Sturebackens gruppboende och Poppelgårdens gruppboende i Enskede-Årsta-Vantör, Erstagatans gruppboende på Södermalm, Linabergs servicebostad och Blackebergsbackens gruppboende båda i Bromma och Thorsten Levenstams gruppboende i Farsta. Sturebackens gruppboende har inriktning för personkrets 2. Erstagatans gruppboende och Thorsten Levenstams gruppboende, drivs i privat regi inom LOV.

Ej verkställda beslut

I de fall verkställigheten dröjer mer än tre månader efter att beslut om insats har fattats ska stadsförvaltningen redovisa för IVO (inspektionen för vård och omsorg) hur de arbetat med att kunna erbjuda personen en bostad med särskild service. Kan de inte redovisa att arbetsinsatsen varit tillräcklig kan stadsförvaltningen bli skyldig att betala en avgift till IVO. Den särskilda avgiften motsvarar den kostnad som kommunen skulle haft under den period som boendet uteblivit plus en straffavgift. I Stockholms stad ligger kostnadsansvaret för de särskilda avgifterna på stadsdelsförvaltningarna.

Socialnämnden rapporterar kvartalsvis antalet ej verkställda gynnande beslut genom ett tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige i Stockholm. Den senaste rapporten lämnades i februari år 2021 och avser kvartal tre år 2020. Antalet ej verkställda beslut⁹ enligt LSS uppgick kvartal 3, 2020, till 275 stycken vilket är en ökning med 145 beslut jämfört med kvartal 3, 2019. Antalet ej verkställda beslut enligt SoL uppgick till 112 stycken. Det är en ökning med 52 beslut jämfört med kvartal 3, 2019.

⁹ Tjänsteutlåtande Dnr 3.1.1-834/2020

Bostad med särskild service för vuxna utgör 16 procent av de ej verkställda besluten enligt LSS. Av de 44 beslut som rör bostad för vuxna har den enskilde i 30 fall tackat nej till erbjuden bostad. Av de inskickade individuella rapporterna för kvartal 3, 2020 framgår olika skäl till varför den enskilde väljer att tacka nej till erbjudande om bostad. Det vanligaste angivna skälet är att den enskilde önskar bo i Stockholm, eller i en särskild stadsdel men endast har erbjudits plats utanför Stockholm eller i stadsdel där den enskilde inte önskar bo.

Typ av bistånd	Kv 3	Kv 4	Kv 1	Kv 2	Kv 3
	2019	2019	2020	2020	2020
Bostad med särskild service SoL	11	11	13	13	16
Bostad med särskild service för vuxna LSS	60	56	58	51	44

Figur 1. Antal ej verkställda beslut av bostad med särskild service SoL och LSS kvartal 3, 2020

Under 2020 kan man se en ökning av antalet ej verkställda beslut för bostad med särskild service enligt SoL medans antalet minskar för beslut inom LSS. Orsaken till ökningen av ej verkställda beslut enligt SoL är att nya beslut inte kunnat verkställas till följd av pandemin.

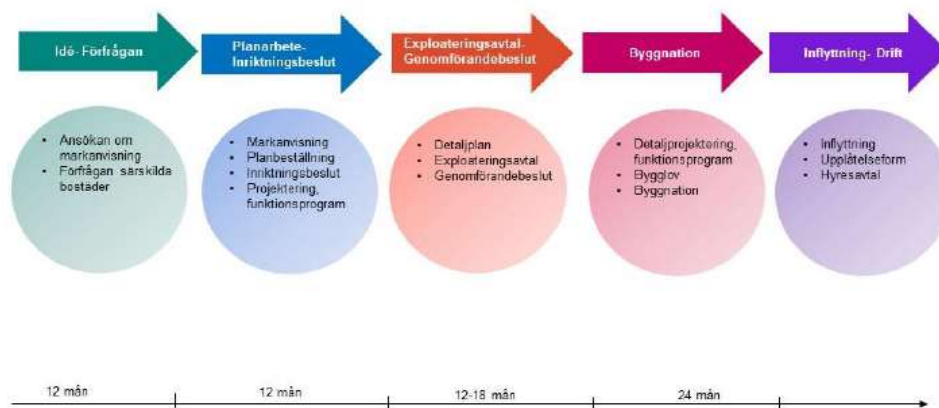
Effekter av Coronapandemin

Enligt Swecos prognos för bostäder med särskild service kan 2020¹⁰ ses som ett avvikande år på så sätt att antalet personer i behov av bostad med särskild service minskat inom båda verksamhetsområden jämfört med föregående år. En möjlig förklaring till minskningen kan vara att man väntar med att ansöka om bostad med särskild service under pågående pandemi. Många individer som är beviljade insatser enligt SoL eller LSS har ett skört allmäntillstånd och riskerar att drabbas av allvarliga konsekvenser om de insjuknar i covid-19. En ansökan om bostad med särskild service föregås av möten med biståndshandläggare och besök på grupp eller servicebostaden där ledig lägenhet finns, något som många valt bort för att undvika smitta.

¹⁰ Prognos över behovet av bostäder med särskild service 2021-2031 Sweco

Byggprocessen- nya grupp/servicebostäder

Översiktlig beskrivning av stadens planeringsprocess för särskilda boenden

Figur 2. Beskrivning av stadensplaneringsprocess för nya grupp/servicebostäder

Idé och förfrågan

Inför byggande av ett nytt bostadsområde sker kontakt mellan byggaktör och exploateringskontoret för att undersöka Stockholm stads behov av bostäder med särskild service i området.¹¹ Byggaktören ansöker om markanvisning hos exploateringskontoret. Stadsdelsförvaltningarna har ansvar över behovet av bostäder med särskild service inom sitt stadsdelsnämndsområde. Exploateringskontoret skickar en förfrågan till berörd stadsdelsförvaltning som anmäler intresse. Information om att förfrågan gått ut till stadsdelsförvaltningen skickas även till socialförvaltningen som har samordningsansvar över Stockholm stads totala behov av särskilda boenden.

Förfrågningar 2020

Under 2020 har 53 förfrågningar om behov finns av bostäder med särskild service enligt SoL och LSS skickats från exploateringskontoret till stadsdelsförvaltningarna i samband med att nya bostadsområden markanvisats.

- 13 projekt har stadsdelsförvaltningarna tackat Ja till
- 25 projekt har stadsdelsförvaltningarna tackat Nej till
- 15 projekt där behovet är Oklart om behov finns

Stadsdelsförvaltningarnas motivering vid negativt beslut vid förfrågan om markanvisning har varit;

¹¹ Funktionsprogram för LSS och SoL bostäder januari 2020

- Anvisat projektet sammanfaller med öppnandet av gruppboendestäder/serviceboendestäder i annat projekt inom stadsdelsförvaltningen
- För kort svarstid för att stadsdelsförvaltningen ska kunna ta ställning till anvisningen
- Stadsdelsförvaltningen har ingen uppfattning om behovet av boendestäder med särskild service
- Placeringen av anvisat projekt är för nära befintliga gruppboendestäder

Planarbete och inriktningsbeslut

Efter markanvisning görs en planbeställning. Ansvarig stadsdelsnämnd fattar inriktningsbeslut. Högre hyresnivåer ska godkännas i kommunstyrelsens ekonomiutskott och stadsdelsnämnden kan söka stimulansbidrag. Tiden för att behandla ett ärende i inriktningsskedet är upp till två månader. Stockholm stad har en genomförandegrupp för särskilda boenden under ledning av socialnämnden. Genomförandegruppen har till sin hjälp en granskningsgrupp. Utformningen av alla ny- och ombyggnadsprojekt av särskilda boenden ska godkännas av granskningsgruppen inför beslut i stadsdelsnämnden.

Exploateringsavtal och genomförandebeslut

Detaljplanen går på remiss och exploateringsavtal skrivs mellan Stockholm stad och byggaktören. Ansvarig stadsdelsnämnd fattar genomförandebeslut med förslagshandling och kalkyl som underlag. Nämnden kan söka stimulansbidrag även i detta skede. Granskningsgruppen ger ett yttrande. Vid behov skriver fastighetskontoret ett ärende till fastighetsnämnden för beslut om inköp av bostadsrätt. Tiden för att behandla ett ärende fram till genomförandebeslut är upp till två månader. Som ett underlag för kravställande används ett funktionsprogram, som är Stockholm stads vägledande dokument för utformning av särskilda boenden. Ansvarig stadsdelsförvaltning beställer projektering av byggaktör om detta inte reglerats i tidigare avtal.

Byggnation

Detaljprojektering och bygglovsansökan inleds av byggaktör. Ansvarig stadsdelsförvaltning är huvudman för verksamheten (beställare). Om bostaden är en bostadsrätt är det stadens fastighetskontor som förvärvar bostadsrätten. Stadsdelsförvaltningen samverkar med fastighetskontoret under

projektet. När fastighetsnämnden fattat sitt genomförandebeslut bör ett förhandsavtal tecknas med byggherren. Ingen handpenning utgår dock i samband med förhandsavtal. Upplåtelseavtal tecknas vanligen ca 6 månader innan tillträde. Köpeskilling erläggs vid tillträde.

Inflyttning och drift

Verksamheten flyttar in i färdigställda lokaler. Om huset upplåts med hyresrätt så innehar stadsdelsförvaltningen förstahandskontraktet. Om huset upplåts som bostadsrätt förvärvas denna av Stockholm stads fastighetskontor som hyr ut till stadsdelsförvaltningen. Stadsdelsförvaltningen upplåter både i hyresrätts- och bostadsrättsfallet bostaden med andrahandskontrakt. Till kommunala verksamheter samt privata verksamheter anslutna till LOV (lagen om valfrihet) utgår, under en begränsad tid, ett hyresbidrag för merkostnader för nya särskilda bostäder.

Friliggande gruppbo­städer

Initiativ till att bygga en grupp­bostad i ett friliggande hus, kategori B, kommer oftast från stadsdelsförvaltningen själv, även förslag om markanvisning från exploateringskontoret kan förekomma. Oftast får stadens eget fastighetsbolag Micasa i uppdrag att leda ett sådant bygg­projekt. För att få bygglov krävs normalt en detaljplan som stöder ändamålet. Privata aktörer som vill bygga samhällsfastigheter och hyra ut till staden, eller till privata utförare, finns men de upplever svårighet med olika kontakter inom staden och att hitta lämpliga tomter.

Under 2020 har socialförvaltningen med godkännande i genomförandegruppen tagit initiativ till att starta ett pilotprojekt för att testa en modell för hur fler friliggande grupp­bostäder kan skapas. Syftet är att fler personer med behov av bostad i en friliggande grupp­bostad ska kunna erbjudas plats inom LOV. Projektet vill pröva olika former av drifts och regiformer exempelvis privat byggare och privat drift(inom LOV), privat byggare och kommunal drift och kommunal byggare och kommunal drift.

Privata etableringar

I staden finns idag två företag, Stora Sköndal och Ersta Diakoni inom LOV. Stora Sköndal driver tre enheter med totalt 18 platser och Ersta Diakoni driver en grupp­bostad med totalt sex platser. Det finns ett behov av att samordna arbetet med att öka privata företag

att etablera sig inom LOV. En del i detta arbete är att stärka servicekedjorna vid etableringsförfrågningar. Under 2021 kommer en etableringslots att inrättas på socialförvaltningen som kommer vara den primära vägen in för externa aktörer. Lotsen ska stödja och följa externa aktörer som vill utföra verksamhet eller bygga samhällsfastigheter inom LSS/SoL med utgångspunkt från de bedömningar av behov som redovisas i boendepånen.

Branschråd

Juni 2020 startade socialförvaltningen branschrådet för utförare inom funktionsnedsättning och socialpsykiatriområdet och ska fungera som en kontaktyta mellan politiken/ socialförvaltningen och utförarverksamheter inom stadens valfrihetssystem.

Under branschrådets möten har frågor om bostad med särskild service återkommit och önskemål om en fördjupad diskussion om att vara utförare inom bostad med särskild service i Stockholm efterfrågats. Därför bildades en referensgrupp där socialförvaltningen, två utförarchefer i egen regi, två privata aktörer från branschrådet samt stadsledningskontoret ingår. Syftet med referensgruppen är att möjliggöra för fler privata aktörer att ansluta till LOV.

Kostnader för lokaler

Utbyggnaden av omsorgsbostäder medför ekonomiska konsekvenser. Om det är kommunkoncernen som svarar för utbyggnaden blir det stora investeringsutgifter. Projektförutsättningarna varierar men en utgift om drygt 3 miljoner kronor, inklusive moms, per nybyggd lägenhet kan tjäna som grovt riktmärke för ett exempel med en friliggande gruppboende med sex lägenheter samt gemensamhets- och personalutrymmen. I de fall en ny bostad inrättas i ett flerbostadshus med bostadsrätt kan fastighetsnämndens förvärvskostnad för projekt i Stockholms innerstad uppgå till motsvarande drygt 6 miljoner kronor per lägenhet.

För att hålla nere kommunkoncernens investeringsutgifter måste staden i viss omfattning hyra omsorgsbostäder av externa aktörer. Det finns en stor efterfrågan från privata utförare som vill bidra till utbyggnaden av nya boenden, bland annat gäller det ”samhällsfastighetsbolag” som fokuserar på offentliga aktörers lokalbehov. För närvarande pågår ett arbete i staden med att inrätta så kallade etableringskedjor som kan underlätta för dessa

För närvarande kan utifrån peng-ersättningen beräknas en kompensation för lokalkostnader om 137 kronor per dygn och plats för gruppboende med särskild service för vuxna enligt LSS i privat regi. För serviceboende enligt LSS utgår ingen beräknad ersättning för lokalkostnader. För gruppboende respektive stödboende i privat regi inom socialpsykiatri utgår ersättning för lokalkostnader om 56 kronor respektive 42 kronor per dygn och plats.

Nettohyreskostnad

Ersättningen för lokalkostnader är tänkt att kompensera för skillnaden i kostnader mellan den hyra som nämnden betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt möjligheten att söka kompensation för så kallad omsorgsmoms. Normalt benämns denna skillnad som en *nettohyreskostnad*, *NHK*, som beräknas på årsbas per boendedygn. Det kan konstateras att kommunstyrelsen i samband med bedömning av olika gruppboendeprojekt enligt LSS gett uttryck för att en nettohyreskostnad överstigande 300 kronor per dygn och plats är orimlig. Utbyggnaden av platser är viktig men kan inte ske till vilken kostnad som helst. För att öka styrningen avseende lokalkostnadsutvecklingen är ambitionen att skaffa bättre kunskap om lokalbeståndet i detta avseende. För kommande års planering är inriktningen att nämnderna ska redovisa NHK per boende.

Hyressättningen mellan staden och Micasa gällande nya gruppboendeprojekt LSS/SoL sker inom ramen för det samverkansavtal som finns mellan parterna. En teknik som används är att vissa kostnader betalas som särskilda hyrestillägg. I takt med att hyrestilläggen amorteras och skrivs av så bör stadens kostnader avseende dessa poster successivt sjunka. Detta till skillnad från mer marknadsbaserade externa inhyrningar som normalt har en generell tendens till enbart ökande hyreskostnader över tiden.

Bidrag för att underlätta utbyggnaden

Från och med 2018 har kommunfullmäktige, utöver tidigare stimulansbidrag för att underlätta utbyggnaden av boendeprojekt för dessa målgrupper, infört ett nytt bidrag. Bidraget utgår med 250 kronor per dygn under högst tre år per ny plats i en gruppboende. Detta bidrag utgår även till enskilt drivna verksamheter inom LOV. Från och med 2021 har bidraget justerats till 340 kronor per dygn för tillkommande enskilt drivna platser. Genom bidraget finns det en möjlighet att betala

vissa kostnader i ett projekt genom att överenskomma med en fastighetsägare om riktade hyrestillägg under dessa tre år. Därefter kan hyreskostnaderna reduceras motsvarande när bidraget upphör. Räknat på en gruppbostad med sex lägenheter motsvarar bidraget ett värde om totalt 1,6 miljoner kronor för nämnderna och dito 2,2 miljoner kronor för enskilt driven verksamhet. Det är viktigt att fortlöpande se över stimulansbidragens utformning så att de skapar rätt incitament för en ökad utbyggnad. Detta gäller inte minst att förmå privata utförare att inom ramen för LOV bidra till utbudet.

NHK påverkas starkt av de hyresintäkter som de boende betalar. Bruksvärdeshyran för en lägenhet i ytterstaden kan vara relativt låg jämfört med en dito i innerstaden. Det finns lägenheter i gruppbostäder enligt LSS i innerstaden där hyran för en lägenhet uppgår till cirka 12 000 kronor per månad. Denna nivå kan vara kännbar för ett enpersonshushåll. Utöver direkt NHK för ett boende kan även indirekta kostnader tillkomma för staden eller nämnden som rör lokalerna. Exempel vara kommunalt bostadstillägg, KBF, och förbehållsbelopp som kan påverkas av den enskildes betalningsförmåga och bostadshyresnivå.

En annan omständighet som har stor påverkan på lokalkostnaderna är utformningen av till exempel gruppbostäder. Möjligheten att givet önskad funktionalitet bygga areaeffektivt och inte belasta projekt med överytor måste alltid utnyttjas. Detta gäller särskilt gemensamma areor och personalutrymmen som inte genererar hyresintäkter på samma sätt som de enskilda bostadslägenheterna.

Stadens framtida behov av bostäder med särskild service

Befolkningsprognos i Stockholmstad fram till 2029

I slutet av 2019 hade staden 974 073 invånare. De senaste tio åren har folkmängden i Stockholms stad ökat med 145 000 personer.

¹²Under de närmsta tio åren prognostiseras befolkningen öka med 118 000 personer. År 2022 väntas antalet i befolkningen ha passerat en miljon. Befolkningsökningen väntas bli som störst i slutet av

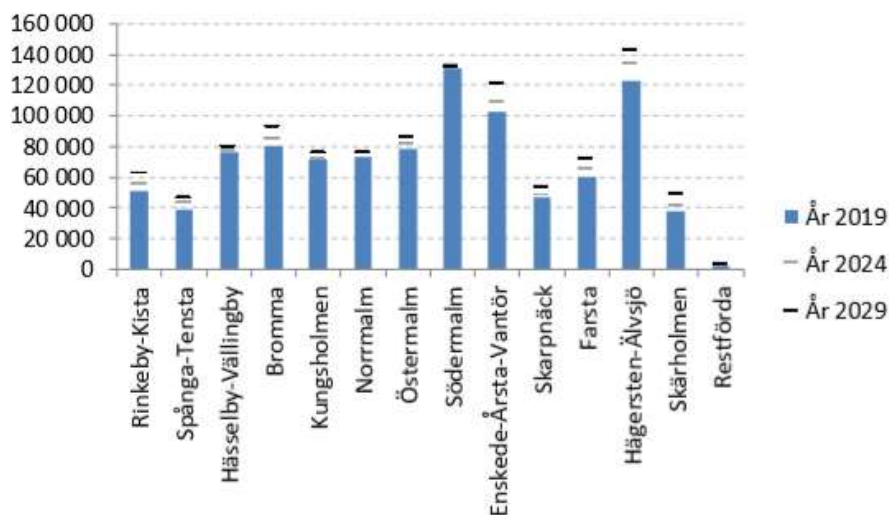
¹² Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2020

prognosperioden år 2029. Av den befolkningsökning som prognostiseras för staden väntas 165 000 invånare bo i nyproducerade bostäder som planeras bli färdigställda under de kommande tio åren.

2019 har Södermalm flest invånare följt av Hägersten-Älvsjö efter och Enskede-Årsta-Vantör.

2024 har Hägersten-Älvsjö gått om Södermalm i antal invånare och är stadens största stadsdel sett till befolkning.

Stadsdelsområdenas folkmängd år 2019, 2024 och 2029

Figur 3. Stadsdelsområdenas folkmängd 2019, 2024 och 2029

Befolkningsförändringar i delar av staden är ofta mer dramatiska än i hela staden. Stadsdelsområdenas befolkningsstruktur (Statistik om Stockholm Befolkningsprognos 2020, Sweco) präglas av bostädernas ålder och av fördelningen mellan flerbostadshus och småhus. Större förändringar under prognosperioden har oftast ett samband med bostädernas ålder. Till exempel ökar antalet barn mest i områden där nyproduktion förväntas under prognosperioden, eller där nya bostäder byggts de senaste åren, som i Hägersten-Älvsjö, Östermalm och Bromma.

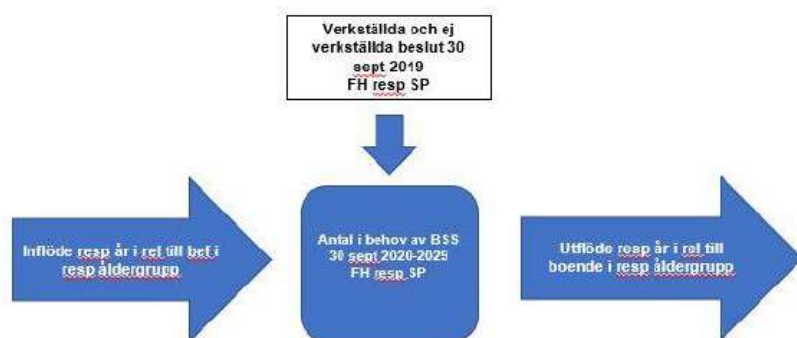
Prognos för behov av bostad med särskild service

Under hösten 2020 har Sweco på uppdrag av socialförvaltningen i Stockholm stad tagit fram en ny prognos för behovet av bostäder med särskild service (BSS) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri baserade på uppgifter i stadens sociala system första oktober 2020. Prognosperioden i sträcker sig 10 år framåt i tiden och omfattar åren 2020-2029. Prognosen visar det uppskattade behovet av bostäder med särskild service både per stadsdelsregion och för staden totalt.

Prognosmodell

Boende i bostad med särskild service till stor del kan ses som en stock av personer som åldras och att inflödet sker i vissa åldrar som har varit i stort sett desamma under hela den studerade perioden. Baserat på detta mönster valdes i 2014 års prognos en modell där prognosen utgår från en stock av boende och där det sker ett tillskott av personer baserat på ett inflöde som andel av befolkningen och ett utflöde som en andel av de boende. Även för årets prognos används samma modell.

Nedan visas en övergripande bild av hur modellen fungerar och hur flödena sker. Prognosen utgår från den stock av personer med verkställda och ej verkställda beslut om bostad med särskild service som fanns i respektive verksamhetsområde den 30 september år 2020. I modellen antas dessa i huvudsak bo kvar och åldras ett år för varje år i prognosen. Till dessa tillkommer ett antal personer genom de inflödesandelar som beräknats (se avsnitt 4.3 Swecos prognos om bostäder med särskild service). Några beräknas avsluta sitt boende genom de utflödesandelar som beräknades i samma avsnitt som inflödesandelarna eller genom dödsfall.

Figur 4. Prognosmodell bostäder med särskild service

Metod för prognostisering av behov av bostäder

Prognosen syftar till att dels beräkna behovet av bostäder med särskild service för åren 2020–2029. Då behov, inflöde och utflöde till bostäder skiljer sig åt mellan verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) och socialpsykiatri (SP) prognostiseras behovet av bostäder för dessa båda områden var för sig.

Som underlag till prognosen för behovet av bostäder hämtas dels uppgifter om personer med verkställt beslut gällande insatser i bostäder med särskild service per verksamhetsområde, dels uppgifter om beslut oavsett om de är verkställda eller inte.

Uppgifterna om verkställda insatser och beslut hämtas från Sociala system. Underlaget från sociala system har även kompletterats med antalet personer som har fått beslut om bostad med särskild service men där beslutet ännu ej var verkställt. Uppgifter om antal personer med ej verkställda beslut är hämtad från socialförvaltningen.

Då inflödet av personer till bostäder med särskild service är relativt litet skulle en nedbrytning på ålder, verksamhetsområde och enskilda år bli svår att hantera på grund av stora slumpmässiga skillnader. Därför analyseras ett genomsnitt av flera år för andelar och för in- och utflöden för att få stabilitet i skattningarna samtidigt som avvägningar gjorts med hänsyn till att aktualiteten inte ska försämrats alltför mycket.

Jämförelse med föregående års prognos

I Tabell 1 redovisas antalet personer med behov av bostad med särskild service år 2020 enligt prognos 2019 samt faktiskt utfall för 2019 och 2020. Både prognos och de faktiska utfallen motsvarar antalet boende i bostad med särskild service den sista september inklusive personer med ej verkställda beslut. Enligt socialförvaltningens uppgifter var det 32 personer som inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning väntade på att få sitt beslut verkställt i september 2020. Motsvarande antal inom socialpsykiatri var 13 personer.

Tabell 1 Behov av BSS 2020 enligt 2019 års prognos samt faktiskt utfall 2019 och 2020

	Funktionshinder	Socialpsykiatri	Totalt
Utfall 2019	1 762	177	1 939
Utfall 2020	1 757	173	1 930
2020 enligt 2019 års prognos	1 821	182	2 003
Differens, antal	64	9	73
Differens, procent	3,5%	4,9%	3,6%

Figur 5. Behov av bostad med särskild service och faktiskt utfall 2019 och 2020.

I 2019 års prognos beräknades det totala antalet personer med behov av bostad med särskild service uppgå till 2 003 år 2020. Detta är 73 personer fler än vad det faktiska utfallet visar för 2020. Den största gruppen utgörs av personer som tillhör verksamhetsområdet funktionsnedsättning. I 2019 års prognos skattades antalet personer i behov av bostad med särskild service inom funktionsnedsättning till 1 821 år 2020. Detta kan jämföras med det faktiska utfallet på 1 757 personer. Prognosen för verksamhetsområdet funktionsnedsättning överskattade därmed antalet med 64 personer (motsvarande 3,5 procent).

2020 ett avvikande år

Vid en jämförelse mellan utfallet för 2019 och 2020 kan man konstatera att antalet i behov av bostad med särskild service i princip är oförändrat mellan åren (en liten minskning på fem personer har skett från 2019 till 2020). På så vis avviker 2020 från tidigare års utveckling. Även om variationerna är relativt stora från år till år har det under perioden 2013–2019 skett en genomsnittlig ökning av antalet verkställda beslut på cirka 60 personer per år. Preliminära uppgifter för 2020 tyder på att senaste årets minskning förklaras av ett minskat inflöde i de yngre åldrarna samtidigt som utflödet ser ut att ha ökat runt åldrarna 60–64 år. Antalet ej verkställda beslut har även minskat från 2019 till 2020.

Även för gruppen tillhörande socialpsykiatri kan vi konstatera att 2019 års prognos överskattar behovet. Här prognostiserades antalet personer med behov av bostad med särskild service år 2020 till 182, vilket motsvarar en överskattning på nio personer. Även här har det skett en minskning av antalet personer i behov av bostad med särskild service mellan åren 2019 och 2020, från 177 till 173 personer. Detta innebär även att antalet verkställda beslut om bostad med särskild service inom socialpsykiatri minskat för tredje året i rad.

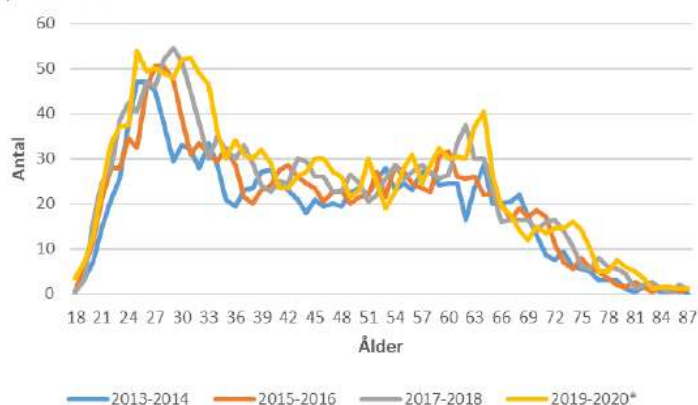
Sammanfattningsvis kan 2020 ses som ett avvikande år på så sätt att antalet i behov av bostad med särskild service minskat inom båda verksamhetsområden jämfört med föregående år. Detta går emot den trend vi sett de senaste åren med ett ökat antal personer i behov av bostad med särskild service. Om detta år förblir ett undantag eller om det är ett mönster som kommer bestå är för tidigt att avgöra.

Boende i bostad med särskild service idag

Funktionsnedsättning

Diagram 1 visar att det är tydligt att den stock av boende som finns idag till stor del utgörs av samma personer som tidigare perioder då variationerna i åldrar har förskjutits i samma takt som de boende har åldrats. Inom FH finns en relativt hög andel unga personer men också hög andel i åldersgruppen 45–64 år. Vid jämförelse mellan de olika perioderna framgår tydligt att de boende blir allt äldre, i genomsnitt två år äldre jämfört med föregående tvåårsperiod. Det visar att omsättningen i bostad med särskild service är låg och att antalet personer i de äldre åldersgrupperna därmed kan förväntas fortsätta öka under kommande år. En stor del av ökningen av personer runt 63-årsåldern 2018–2020 förklaras av att den perioden även inkluderar vissa som är boende utom länet och som tidigare var exkluderade.

Diagram 1 Antal personer i BSS inom FH, genomsnitt av åren 2013–2014, 2015–2016, 2017–2018* respektive 2019–2020*

* Från 2018 och framåt ingår ett 40-tal personer som är placerade utanför länet och som har Socialförvaltningen som beställande förvaltning.

Figur 6. Antal personer boende i bostad med särskild service inom funktionsnedsättning i genomsnitt under åren 2013-2020.

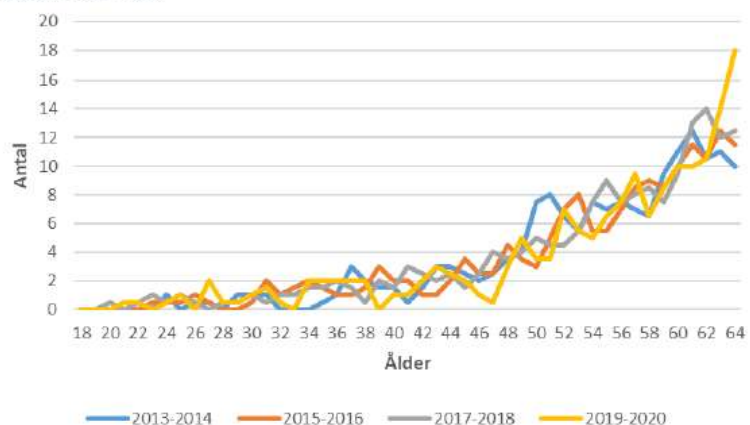
Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri är antalet boende i bostad med särskild service som flest i åldersgruppen 45–64 år och även här kan man se en åldersförskjutning, se Diagram 3. Då personer tillhörande socialpsykiatri nästan uteslutande är beviljad insats enligt SoL överförs de till äldreomsorgen när de fyller 65 år. Av den anledning ingår inte boende som är 65 år och äldre i diagrammet. År 2013 gjordes en inventering av antalet personer över 65 år som bodde kvar i bostad med särskild service efter att de hade övergått till äldreomsorgen. För senare år saknas motsvarande uppgifter, men

sannolikt finns det även fortsättningsvis en grupp äldre personer i de här bostäderna. Utöver de personer som hade en insats den sista september fanns det 13 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått den verkställd.

Inom socialpsykiatri är andelen boende mycket låg fram till 40-årsåldern. Med högre åldrar ökar andelen förhållandevis kraftigt och är som högst efter 60 år. Från 65 år övergår ansvaret till verksamhetsområdet äldreomsorg men personerna fortsätter att bo kvar i bostad med särskild service även om insatserna sköts av äldreomsorgens verksamhetsområde. Liksom för funktionsnedsättning syns en förskjutning av åldrar inte bara då antal studeras utan även för andel av befolkningen. Detta betyder att det inte går se ett tydligt konstant samband mellan ålder och insats i bostad med särskild service. Istället beror insatserna vid ett visst tillfälle till mycket stor del på vilka som har haft insatser tidigare år.

Diagram 3 Antal personer i BSS inom SP, genomsnitt av åren 2013–2014, 2015–2016, 2017–2018* respektive 2019–2020

Figur 7. Antal personer boende i bostad med särskild service inom socialpsykiatri i genomsnitt under åren 2013-2020.

Prognos för behovet av bostad med särskild service

Prognosen visar att behovet av bostäder med särskild service inom funktionsnedsättning beräknas öka från 1 757 år 2020 till 2 390 år 2030. Inom socialpsykiatri beräknas behovet öka från dagens 173 personer till 240.

Stadens planeringsregioner

I detta avsnitt presenteras resultatet uppdelat på stadens fyra planeringsregioner Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort.

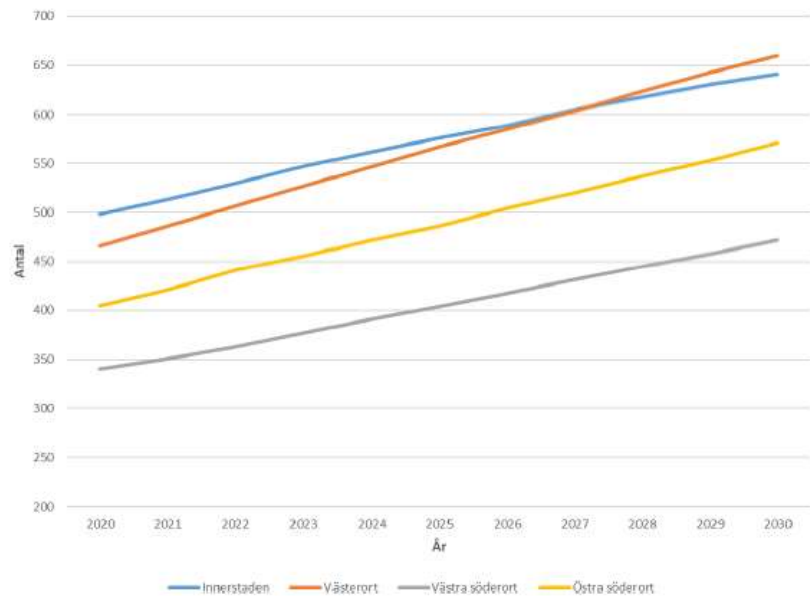
Utöver stadens fyra planeringsregioner finns det även ett antal personer som har socialförvaltningen som biståndsbeslutande förvaltning. Den 30 september 2020 uppgick dessa till 50 personer inom funktionsnedsättning och åtta personer inom socialpsykiatri. Ingen separat prognos presenteras för denna grupp utan de antas uppgå till 50 respektive sju personer under hela prognosperioden.

Funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet funktionsnedsättning har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Snabbast utveckling under prognosperioden förväntas ske i Västerort där behovet väntas öka från 466 personer år 2020 till 660 personer år 2030. Därefter följer Östra söderort och Västra söderort som ökar från 404 till drygt 570 respektive 340 till drygt 470 personer under prognosperioden. I Västerort och Östra söderort sker den starkaste utvecklingen av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till bostad med särskild service är som högst inom funktionsnedsättning. För Innerstaden är ökningstakten något lägre, här ökar antalet från 498 till omkring 640 personer under prognosperioden.

Enligt stadens befolkningsprognos förväntas Innerstaden ha en svagare utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner, vilket bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen över bostad med särskild service. I Innerstaden kan den lägre utvecklingstakten av behovet av bostad med särskild service även förklaras av inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga planeringsregioner.

Diagram 16 Antal personer i behov av BSS inom FH (18+ år) per planeringsregion i september 2020 samt enligt prognos 2021–2030

Figur 8. Antal personer i behov av bostad med särskild service inom funktionsnedsättning fördelat på stadsdelsregion.

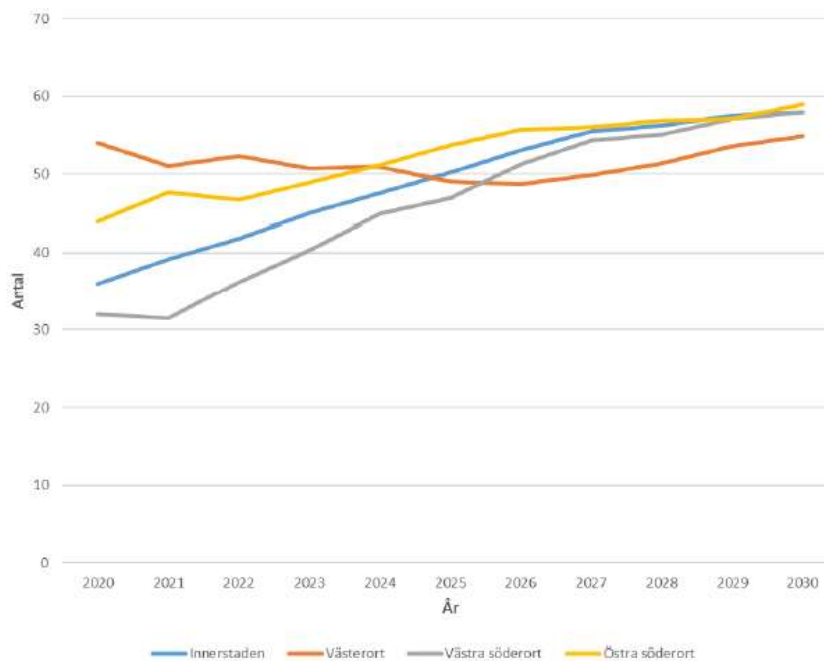
Socialpsykiatri

För verksamhetsområdet socialpsykiatri har Innerstaden, Västra söderort och Östra söderort en relativt likartad utveckling under prognosperioden. För de två förstnämnda regionerna ökar behovet under hela prognosperioden, 2021–2030, även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut. I Östra söderort förändras behovet marginellt de första två åren; sedan sker en ökning under resten av prognosperioden med en avtagande ökningstakt mot slutet. Jämförelsevis många boende idag är inom åldrarna 44–64 år. Den avtagande trend som sker i planeringsområdena kan delvis förklaras av att befolkningsökningen i dessa områden minskar för denna åldersgrupp mot slutet av prognosperioden.

I Västerort skiljer sig utvecklingen mot de andra planeringsregionerna, här minskar istället behovet av bostad med särskild service under första halvan av prognosperioden. Först under prognosperiodens sista år ökar antalet. Behovet vid prognosperiodens slut ligger på samma nivå som dagens. Att Västerort har en avvikande utveckling kan förklaras av åldersstrukturen hos de boende i dagsläget. Dels befinner sig relativt många i åldrarna från 60 år och uppåt, vilket innebär att en relativt stor andel i Västerort kommer att åldras ut ur målgruppen för prognosen som stäcker sig till 64. Dels är antalet i åldrarna 40 år och nedåt, där utflödesrisken är högre, relativt många. Detta

tillsammans med att Västerort har en jämförelsevis låg andel som inflödar in i BSS bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen för Västerort.

Diagram 17 Antal personer i behov av BSS inom SP (18–64 år) per planeringsregion i september 2020 samt enligt prognos 2021–2030

Figur 9. Antal personer i behov av bostad med särskild service inom socialpsykiatri fördelat på stadsdelsregion.

Regionernas boendeplaner

Nedan finns en sammanfattning av regionernas fyra boendeplaner. Respektive stadsdelsnämnd har fattat beslut om den regionala planen. Eventuella yttranden från respektive stadsdelsnämnd redovisas under regionens rubrik summering.

Västerort

Region *Västerort* består av stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Bromma och Hässelby-Vällingby. *Västerort* är den näst största stadsdelsregionen sett till folkmängd med 247 170 invånare 2020. Enligt Stockholm stads befolkningsprognos väntas befolkningen i stadsdelsregionen öka med 34 181 personer fram till 2029 då befolkningen i *Västerort* beräknas till 281 351 personer. Västerort är den stadsdelsregion som väntas växa näst mest efter Östra söderort sett till folkmängd.

Swecos prognos för behov av bostäder med särskild service beskriver behovet av bostäder med särskild service för region *Västerort* på följande sätt;

För verksamhetsområde Funktionsnedsättning ökar behovet av bostad med särskild service från 466 till drygt 660 personer under prognosperioden. Att utvecklingstakten är högre i *Västerort* hänger samman med en stark utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till bostad med särskild service är som högst inom funktionsnedsättning.

I *Västerort* skiljer sig utvecklingen inom verksamhetsområdet socialpsykiatri mot de andra stadsdelsregionerna. I *Västerort* minskar behovet av bostad med särskild service under första halvan av prognosperioden. Först under prognosperiodens sista år ökar behovet för att vid prognosperiodens slut ligga på samma nivå som idag. Den avvikande utvecklingen inom socialpsykiatri kan förklaras av åldersstrukturen hos målgruppen.

Befintliga boenden

Inom region *Västerort* finns en variation av bostäder med särskild service inom alla boendepanens kategorier, totalt 391 lägenheter, vilket är en minskning med en lägenhet från förra årets boendepan. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppboestad med normal tillgänglighetsanpassning följt av kategori D Serviceboestad. I *Västerort* finns flest lägenheter i kategori E för målgruppen socialpsykiatri, 67 lägenheter i staden.

Avveckling

Inom regionen planerar man för att avveckla 36 lägenheter inom en tioårsperiod.(regionen har avvecklat tre lägenheter under senaste året) Störst antal lägenheter kommer avvecklas inom kategori C, 23 lägenheter, men även 13 lägenheter inom kategori E, gruppboestad inom socialpsykiatri. I Rinkeby-Kista finns fem gruppboestäder med särskild service som måste ersättas med nya. Det beror på att två av gruppboestäderna inte har en fullgod boendestandard och tre gruppboestäder behöver ersättas med nya lokaler på grund av att fastigheterna som gruppboestäderna ligger i ska byggas om för annat ändamål. Det innebär att det under de kommande åren, oavsett nybyggnation, inte blir en ökning i antalet lägenheter i bostad med särskild service i stadsdelsområdet Rinkeby- Kista.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser västerort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finnas kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	10	0	10	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	70	0	70	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	162	23	139	0	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	82	0	82	0	0
Kategori E, Gruppboende SoL	67	13	54	0	0
Lägenheter totalt	391	36	355	0	0

Tabell 1. Befintliga boenden i Västerort

Flyttkedjor

I Rinkeby-Kista och i Spånga-Tensta bedömer stadsdelsförvaltningarna att det inte finns behov av byte av bostad inom pågående LSS-placering mellan gruppboende och serviceboende eller tvärt om. Hässelby -Vällingby har fyra personer som har anmält intresse för att byta från gruppboende till serviceboende och två personer har anmält att de vill byta från serviceboende till gruppboende. Bromma har en person som har anmält intresse för att byta från gruppboende till serviceboende och en person som vill byta från serviceboende till gruppboende.

Tomma lägenheter

Region Västerort har sammanlagt haft 12 lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2020. Region Västerort ser att dyr hyra och geografiskt läge som de främsta orsakerna till att lägenheterna stått tomma.

Befintlig kö

Rinkeby-Kista har nio personer som står i kö till bostad med särskild service enligt LSS. Spånga-Tensta har 32 personer som står i kö till bostad med särskild service enligt LSS och sex personer som står i kö till bostad med särskild service enligt SoL. Hässelby -Vällingby har 35 personer som står i kö till gruppboende enligt LSS och 22 personer som står i kö till serviceboende enligt LSS. Bromma har 38 personer som står i kö till gruppboende enligt LSS och 14 personer som står i kö till serviceboende enligt LSS. Sju personer står i kö till bostad med särskild service, SoL, varav fyra redan bor i stödboende.

Individuella avtal

Inom region *Västerort* finns sammanlagt 127 boendeplasseringar i form av individuella avtal, vilket är en ökning med två individuella avtal sedan föregående boendeplassering. Region *Västerort* har individuella avtal inom alla boendekategorier, men flest inom kategori C normal tillgänglighetsanpassning. Av de totalt 127 personer som idag bor i boenden utifrån individuella avtal bedöms 74 procent, kunna flytta till ett boende inom staden om plats finns.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal personer med individuella avtal.	
Avser västerort.	
	Antal personer
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	5
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	8
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	66
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	30
Kategori E, Gruppboende SoL	18
Personer totalt	127

Tabell 2. Befintliga individuella avtal i Västerort.

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Västerort* var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen 473 100 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 380 126 kronor per dygn vilket gör att region *Västerort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 92 974 kronor per dygn.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV	
Antal personer med individuella avtal, andel personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning för personer med individuella avtal samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning.	
Avser västerort.	
Antal personer med individuella avtal	127
Andelen personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV	74%
Sammanlagt dygnskostnad för personer med individuella avtal	473100
Sammanlagd dygnsersättning för personer med individuella avtal	380126
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning för personer med individuella avtal	92974

Tabell 3. Befintliga individuella avtal i Västerort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

I Västerort pågår 41 projekt under prognosperioden varav 11 där datum för färdigställande inte är fastställt än. Totalt tillkommer det 281 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 56 lägenheter från föregående års boendepplan. Flest lägenheter kommer att färdigställas 2024 och 2025. Regionen planerar för nya bostäder inom alla boendekategorier utom i kategori A ytkrävande gruppbostad. Flest lägenheter under prognosperioden, totalt 162 lägenheter, tillkommer i kategori C normal tillgänglighet.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser västerort.												
	Totalt antal	Västerort										Uppgift saknas
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Kategori A, Gruppbo- stad LSS ytkrävande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori B, Gruppbo- stad LSS friliggande	24	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Kategori C, Gruppbo- stad LSS normal tillgänglighetsanpassning	162	0	0	24	42	36	24	0	0	0	0	36
Kategori D, Servicebo- stad LSS eller SoL	63	0	7	0	32	6	0	0	0	0	0	18
Kategori E, Gruppbo- stad SoL	32	0	20	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	281	0	33	24	86	42	24	0	0	0	0	72

Tabell 4. Antal pågåendeprojekt i Västerort och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2030 per stadsdelsförvaltning;

Rinkeby-Kista

- 2022 Tönsberg 5, kategori B, sex lägenheter
- 2024 Kista äng, kategori E, 12 lägenheter
- 2024 Kista äng, kategori D, 12 lägenheter
- 2026 Rackethallen Kvarteret Grenå 4, kategori C, sex lägenheter
- 2026 Playce hotell/Kista, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Odde/Kista, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Anholt/Kista, kategori D, 12 lägenheter
- År ej fastställt, Kista gård 2, kategori C, sex lägenheter

Spånga-Tensta

- 2022 Tensta gruppbo-
stad, kategori E, 10 lägenheter
- 2022 Tensta gruppbo-
stad, kategori E, 10 lägenheter
- 2022 Tensta servicebo-
stad, kategori D, sju lägenheter
- 2024 Ferdinand 9, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Spånga C Öst, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Kvarteret Tora, kategori D, 10 lägenheter
- 2026 Kvarteret Hedvig, Spånga, kategori C, sex lägenheter
- 2026 Blomstergluggen, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Lättingegruppbo-
stad, kategori C, sex
lägenheter
- År ej fastställt, Lättingeservicebo-
stad, kategori D, sex
lägenheter

Bostad med särskild service SoL och LSS

38 (73)

- År ej fastställt, Sundbygruppbostad, kategori B, sex lägenheter
- År ej fastställt, Solhemgruppbostad, kategori B, sex lägenheter

Hässelby-Vällingby

- 2023 Grönmyntan, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Vårdhemmet 2, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Vårdhemmet entré, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Riddersvik, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Firman, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Maltesholmsvägen, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Medsolsbacken, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Varuprovet 3, kategori B, sex lägenheter

Bromma

- 2023 Karlsbodavägen, kategori C, sex lägenheter
- 2023 Gubbkärrsvägen, kategori C, sex lägenheter
- 2023 Vandenberg, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Vinjegatan, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Ulvsunda industriområde, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Kvarteret Islandstorget, kategori D, 10 lägenheter
- 2024 Östra Alvik, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Kvarteret Archimedes, kategori D, sex lägenheter
- 2025 Ulvsunda industriområde, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Solvalla, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Centrala Bromma, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Östra Alvik, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Riksby, kategori C, sex lägenheter

Uppskattat behov av boenden år 2030

Regionens uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Uppskattat behov år 2030 Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2030 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2030. Avser västerort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2030 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov, exkl befintliga boenden
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	20	10	10
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	80	70	10
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	316	162	154
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	157	82	75
Kategori E, Gruppboend SoL	108	67	41
Lägenheter totalt	681	391	290

Tabell 5. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västerort 2030.

Uppskattat behov

Region *Västerort* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2030 till 290 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Region *Västerort* uppskattar behovet av bostäder för personer med psykisk funktionsnedsättning till 41 lägenheter. Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Västerort* för personer med psykisk funktionsnedsättning minskar under stora delar av prognosperioden och först under de två sista åren fram till 2030 sker en ökning av behovet.

Summering

- I regionen finns 324 lägenheter inom LSS och 67 inom SoL
- 36 lägenheter ska avvecklas inom 10 år.
- 281 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden.
- Regionen har 127 individuella avtal utanför LOV.
- Inom funktionsnedsättning kommer enligt Swecos prognos behovet att öka från 481 personer till 660 personer under prognosperioden.
- Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri kommer enligt Swecos prognos behovet att minska under stora delar av prognosperioden. Först under prognosperiodens två sista år sker en ökning av behovet.
- Regionen uppskattar behovet av bostäder med särskild service till totalt 681 lägenheter 2030 inklusive befintliga bostäder med särskild service

Regionens analys

Region *Västerort* ser ett flertal svårigheter med att matcha det befintliga behovet med verklig tillgång på bostäder med särskild service. Utbudet av bostäder inom stadens valfrihetssystem är inte tillräckligt stort och varierande vilket gör det svårt att hitta fungerande alternativ för personer med komplexa funktionsnedsättningar och särskilda behov. Det finns ett behov av boenden med en bredare kompetens hos personalen för att kunna ge ett mer flexibelt och individuellt anpassat stöd. Det saknas även boenden för personer som använder teckenspråk och boenden för yngre personer med en demenssjukdom.

Det finns även svårigheter med att matcha det befintliga behovet med verklig tillgång när det gäller boenden med särskild service inom socialpsykiatri. En förhållandevis stor andel av de som bor i regionens bostäder med särskild service idag är äldre och har, utöver en komplex problematik, även stora omvårdnads- och tillsynsbehov som kräver en särskild kompetens hos personalen. Gynnande beslut om bostad med särskild service enligt SoL behöver dessutom ofta verkställas inom en annan boendeform, såsom hem för vård eller boende, HVB, eller stödboende då det saknas bostäder med särskild service för personer med komplex problematik och särskilda behov. Det gör att det finns personer som bor kvar i HVB hem och i stödboende, trots att deras behov bättre skulle kunna tillgodoses i en bostad med särskild service.

Vidare är projektering av nya friliggande LSS-bostäder en utmaning i Västerort, och i staden i stort, då det är svårt att hitta tillgänglig mark i en tätbebyggd stad.

Slutligen bedömer regionen att det även fortsättningsvis kommer finnas ett fåtal personer som har behov av att bo i en lugn och lantlig miljö oavsett tillgång på bostäder inom staden.

Innerstaden

Region *Innerstaden* består av stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm. *Innerstaden* är den största stadsdelsregionen sett till folkmängd med 355 189 invånare 2020. Enligt Stockholm stads befolkningsprognos väntas befolkningen i stadsdelsregionen öka med 9595 personer fram till 2029 då befolkningen i *Innerstaden* beräknas till 368 784 personer.

Innerstaden är den stadsdelsregion som väntas växa minst i staden sett till folkmängd.

Swecos prognos för behov av bostäder med särskild service beskriver behovet av bostäder med särskild service för region innerstaden på följande sätt; Inom verksamhetsområde funktionsnedsättning är ökningstakten i *Innerstaden* något lägre, här ökar antalet från 498 till omkring 640 personer. Enligt stadens befolkningsprognos förväntas *Innerstaden* ha en svagare utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner, vilket bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen över bostad med särskild service. I *Innerstaden* kan den lägre utvecklingstakten av behovet av bostad med särskild service även förklaras av att inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga planeringsregioner.

För verksamhetsområdet socialpsykiatri har *Innerstaden*, Västra söderort och Östra söderort en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut.

Befintliga boenden

Inom region *Innerstaden* finns en variation av bostäder med särskild service inom alla boendeplanens kategorier, totalt 391 lägenheter, vilket är samma antal som förra årets boendeplan. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppbostad med normal tillgänglighetsanpassning följt av kategori D Servicebostad. I *Innerstaden* finns flest lägenheter i kategori A i staden, 45 stycken, medans det inte finns någon lägenhet inom kategori B, friliggande gruppbostad.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser innerstaden.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finnas kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboend LSS yrkrävande	45	0	45	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	177	6	171	0	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	153	0	153	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	16	0	16	0	0
Lägenheter totalt	391	6	385	0	0

Tabell 6. Befintliga boenden i Innerstaden.

Avveckling

I *Innerstaden* planeras avveckling av sex befintliga lägenheter.

Flyttkedjor

I Innerstaden inkommer sällan önskemål om att flytta inom bostad med särskild service. När det sker är det personer som har sin bostad i serviceboend men som nu har ett ökat behov av stöd och därför vill bo i gruppboend. Inom målgruppen neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan flyttkedjor ske som en del av en självständighetsprocess. Dock sker detta i en låg utsträckning.

Tomma lägenheter

Endast ett fåtal lägenheter, sex stycken, inom regionen har stått tomma mer än tre månader under 2020. Samtliga dessa lägenheter tillhör Norrmalms stadsförvaltning. Detta förklaras av att flera av dessa lägenheter tillhör en ny gruppboend och flera brukare som fick erbjudande tackat nej till dessa. Detta tillsammans med långsammare flyttprocesser till följd av rådande pandemi har resulterat i att förvaltningen haft lägenheter tomma under längre perioder än vad som är vanligt.

Befintlig kö

I *Innerstaden* står 91 personer i kö till gruppboend enligt LSS varav 31 personer står i kö för att byta sin bostad. 46 personer står i kö för serviceboend varav sex står i kö för att byta sin bostad.

I *Innerstaden* står sju personer i kö för bostad med särskild service SoL.

Individuella avtal

Inom region *Innerstaden* finns sammanlagt 126 boendplaceringar i form av individuella avtal, vilket är en minskning med 17

individuella avtal sedan föregående boendeplan. Den största minskningen finns inom kategori E, gruppboende inom socialpsykiatri, där de individuella avtalen minskat med 12 stycken på ett år. Region *Innerstaden* har individuella avtal inom alla boendekategorier, men flest inom kategori C normal tillgänglighetsanpassning. Av de totalt 126 personer som idag bor i boenden med individuella avtal bedöms 75 procent, kunna flytta till ett boende inom staden om plats fanns.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal personer med individuella avtal.	
Avser innerstaden.	
	Antal personer
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	19
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	17
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	35
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	30
Kategori E, Gruppboende SoL	25
Personer totalt	126

Tabell 7. Befintliga individuella avtal i Innerstaden

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Innerstaden* var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen 420 727 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 308 291 kronor per dygn vilket gör att region *Innerstaden* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 112 436 kronor per dygn.

<u>Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV</u> Antal personer med individuella avtal, andel personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning för personer med individuella avtal samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning. Avser innerstaden.	
Antal personer med individuella avtal	126
Andelen personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV	75%
Sammanlagt dygnskostnad för personer med individuella avtal	420727
Sammanlagd dygnsersättning för personer med individuella avtal	308291
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning för personer med individuella avtal	112436

Tabell 8. Befintliga individuella avtal i Innerstaden, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

I *Innerstaden* pågår 22 projekt under prognosperioden varav fyra där datum för färdigställande inte är fastställt än. Totalt tillkommer det 128 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med tre lägenheter från föregående års boendeplan. Flest lägenheter kommer att färdigställas under 2024. Regionen planerar för nya bostäder inom alla boendekategorier utom i kategori E gruppboestad SoL för socialpsykiatrins målgrupp. Flest lägenheter under prognosperioden, totalt 65 lägenheter, tillkommer i kategori C normal tillgänglighet följt av kategori D 62 lägenheter.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser innerstaden.												
	Innerstaden											Uppg ift sakn as
	Tot alt antal	202 1	202 2	202 3	202 4	202 5	202 6	202 7	202 8	202 9	203 0	
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpa ssning	65	0	0	5	6	0	6	18	0	0	6	24
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	62	0	0	16	28	0	18	0	0	0	0	0
Kategori E, Gruppbofastad SoL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	128	0	0	21	34	0	24	18	0	0	7	24

Tabell 9. Antal pågåendeprojekt i Innerstaden och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2030 per stadsdelsförvaltning;

Kungsholmen

- 2023 Gångaren 10, kategori D, åtta lägenheter
- 2024 Gladan 3, kategori D, åtta lägenheter
- 2024 Primus 1, kategori D, åtta lägenheter
- 2026 Stadshagsklippan Centralkvarteret, kategori D, sex lägenheter.
- 2026 Rasbranten, kategori D, sex lägenheter
- 2026 Hornsberg 3, kategori D, sex lägenheter
- 2026 Hornsberg, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt Tegelbruket fyra, kategori C, sex lägenheter

Norrmalm

- 2024 Proteinet, kategori D, 12 lägenheter
- År ej fastställt Sabbatsberg, kategori C, sex lägenheter

Södermalm

- 2023 Kvarteret Persikan, kategori D, fyra lägenheter
- 2023 Kvarteret Persikan, kategori D, fyra lägenheter
- 2023 Kvarteret Persikan, kategori C, fem lägenheter
- 2024 Kvarteret Fikonet, kategori C, sex lägenheter

Östermalm

- 2027 Södra Värtan, kategori C, sex lägenheter
- 2027 Kolkajen, kategori C, sex lägenheter
- 2027 Kolkajen, Ropsten, kategori C, sex lägenheter
- 2030 Loudden, kategori C, sex lägenheter
- 2031 Loudden, kategori C, sex lägenheter
- 2032 Loudden, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt Ängsbotten, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt Kampementsgatan, kategori C, sex lägenheter

Uppskattat behov av boenden år 2030

Regionens uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2030 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov, exkl befintliga boenden
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	75	45	30
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	22	0	22
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighets-anpassning	264	177	87
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	198	153	45
Kategori E, Gruppboende SoL	56	16	40
Lägenheter totalt	615	391	224

Tabell 10. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Innerstaden 2030.

Region *Innerstaden* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2030 till 224 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service. Av 224 lägenheter uppskattar region *Innerstaden* behovet av bostäder för personer inom socialpsykiatri till 40 lägenheter.

Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Innerstaden* för verksamhetsområdet

funktionsnedsättning ökar från 489 till omkring 630 personer under prognosperioden. Enligt befolkningsprognosen förväntas *Innerstaden* ha en svagare utveckling av befolkning i åldrarna 20-25 år, en ålder där det finns ett stort inflöde till bostad med särskild service inom funktionsnedsättning.

För verksamhetsområdet socialpsykiatri har *Innerstaden*, Västra söderort och Östra söderort en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut.

Summering

- I regionen finns 375 lägenheter inom LSS och 16 inom SoL
- Sex lägenheter ska avvecklas inom 10 år.
- 128 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden.
- Regionen har 126 individuella avtal utanför LOV.
- Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Innerstaden* för verksamhetsområdet funktionsnedsättning ökar från 489 till omkring 630 personer under prognosperioden
- Enligt Swecos prognos för socialpsykiatri ökar behovet under hela prognosperioden dock avtar ökningstakten mot prognosperiodens slut.
- Regionen uppskattar behovet av bostäder med särskild service till totalt 615 lägenheter 2030 inklusive befintliga bostäder med särskild service.

Regionens analys

Föreliggande boendeplan avser perioden 2021-2031 och under nämnda period bedömer region *Innerstaden* att behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL är större än de projekt som i dagsläget planeras kan möta. Detta gäller i kategori A, B, C och E. Däremot bedömer regionen att kunna möta kommande behov inom kategori D. Regionen rapporterar dock förseningar i flera pågående projekt vilket sannolikt kommer fördröja tillgång till särskilda boendeformer.

Jämfört med 2020 års boendeplan bedömer regionen ett något minskat behov av gruppboendestäder med normal tillgänglighetsanpassning. Detta beror på förändringar i befolkningsutvecklingen i innerstaden samt förändringar i behov hos målgruppen.

Då innerstadsregionen har en bebyggelse av tätare karaktär ser stadsdelsförvaltningarna det som utmanande att bygga friliggande respektive ytkrävande gruppbestäder. Stadsdelsförvaltningarna ser det som mycket svårt att möta behovet utan att antingen placera utanför LOV och/eller utanför innerstadens geografiska område.

I kategori E ser innerstadens stadsdelsförvaltningar att flera brukare är placerade i gruppbestäder enligt SoL utanför LOV eller i HVB-hem då gruppbestäderna enligt SoL inom stadens valfrihetssystem inte i dagsläget har kapacitet att möta behoven hos brukare med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom socialpsykiatri.

Västra söderort

Region *Västra söderort* består av stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Älvsjö och Skärholmen. *Västra söderort* är den minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 161 074 invånare 2020. Enligt Stockholm stads befolkningsprognos väntas befolkningen i stadsdelsregionen öka med 31 064 personer fram till 2029 då befolkningen i *Västra söderort* beräknas till 192 138 personer. Västerort är den stadsdelsregion som väntas växa näst minst sett till folkmängd.

Swecos prognos för behov av bostäder med särskild service beskriver behovet av bostäder med särskild service för region *Västra söderort* på följande sätt; För verksamhetsområdet funktionsnedsättning har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Snabbast utveckling under prognosperioden förväntas ske i Västerort, därefter följer Östra söderort och *Västra söderort* som ökar från 340 till drygt 470 personer under prognosperioden.

För verksamhetsområdet socialpsykiatri har *Västra söderort*, Innerstaden och Östra söderort en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut.

Befintliga boenden

Inom region *Västra söderort* finns en variation av bostäder med särskild service inom alla boendeplanens kategorier om totalt 290 lägenheter, vilket är en minskning med två lägenheter mot förra årets boendeplan. Flest lägenheter finns inom kategori C,

gruppboendestad med normal tillgänglighetsanpassning med 108 lägenheter följt av kategori D serviceboendestad med 95 lägenheter.

	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finns kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Boendestatus befintliga boenden Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser västra söderort.					
Kategori A, Gruppboendestad LSS ytkrävande	20	0	20	0	0
Kategori B, Gruppboendestad LSS friliggande	38	0	38	0	0
Kategori C, Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	108	0	108	0	0
Kategori D, Serviceboendestad LSS eller SoL	95	0	95	0	0
Kategori E, Gruppboendestad SoL	29	0	29	0	0
Lägenheter totalt	290	0	290	0	0

Tabell 11. Befintliga boenden i Västra söderort

Avveckling

I region *Västra söderort* planeras ingen avveckling av befintliga lägenheter.

Flyttkedjor

I Skärholmen bedömer man att några enskilda personer skulle kunna flytta från gruppboendestad till serviceboendestad. Hägersten-Älvsjö bedömer att det inte finns någon i kö för att byta till en annan typ av boende just nu. När önskemål om byte finns löser stadsdelsförvaltningen bytet inom befintliga boenden.

Tomma lägenheter

Skärholmen har haft några enskilda tomma lägenheter i mer än tre månader. Anledningarna har varit renovering av ett antal lägenheter och uppsägning innan inflyttning. Hägersten-Älvsjö har haft en tom lägenhet i mer än tre månader under 2020.

Befintlig kö

Skärholmen har i dagsläget fem personer som står i kö till bostad med särskild service. Hägersten- Älvsjö har inga personer i kö till bostad med särskild service.

Individuella avtal

Inom region *Västra söderort* finns sammanlagt 78 boendeplaceringar i form av individuella avtal, vilket är en minskning med 14 individuella avtal sedan föregående boendeplan. Den största minskningen finns inom kategori E, gruppboendestad inom

Bostad med särskild service SoL och LSS
50 (73)

socialpsykiatri, där de individuella avtalen minskat med 10 stycken på ett år. Region *Västra söderort* har individuella avtal inom alla boendekategorier, men flest inom kategori B, friliggande gruppboende. Av de totalt 78 personer som idag bor i boenden utifrån individuella avtal bedöms 60 procent, kunna flytta till ett boende inom staden om plats fanns.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal personer med individuella avtal.	
Avser västra söderort.	
	Antal personer
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	10
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	38
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	9
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	17
Kategori E, Gruppboende SoL	4
Personer totalt	78

Tabell 12. Befintliga individuella avtal i Västra söderort

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Västra Söderort* var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen 340 694 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 292 633 kronor per dygn vilket gör att region *Västra söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen inom bostad med särskild service SoL och LSS med 48 061 kronor per dygn.

<u>Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV</u> Antal personer med individuella avtal, andel personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning för personer med individuella avtal samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning. Avser västra söderort.	
Antal personer med individuella avtal	78
Andelen personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV	60%
Sammanlagt dygnskostnad för personer med individuella avtal	340694
Sammanlagd dygnsersättning för personer med individuella avtal	292633
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning för personer med individuella avtal	48061

Tabell 13. Befintliga individuella avtal i Västra söderort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

I *Västra söderort* pågår sju projekt under prognosperioden varav tre där datum för färdigställande inte är fastställt än. Totalt tillkommer 54 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med fyra lägenheter från föregående års boendeplan. Flest lägenheter kommer att färdigställas under 2023. Regionen planerar för nya bostäder inom boendekategorier C och D. Flest lägenheter under prognosperioden, totalt 30 lägenheter, tillkommer i kategori C normal tillgänglighet följt av kategori D 24 lägenheter.

	Västra söderort											
	Totalt antal	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppbo- stad LSS ytkrävande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori B, Gruppbo- stad LSS friliggande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppbo- stad LSS normal tillgänglighetsanpassning	30	12	0	6	0	0	0	0	0	0	0	12
Kategori D, Servicebo- stad LSS eller SoL	24	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	12
Kategori E, Gruppbo- stad SoL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	54	12	0	18	0	0	0	0	0	0	0	24

Tabell 14. Antal pågåendeprojekt i Västerort och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2030 per stadsdelsförvaltning;

Hägersten-Älvsjö

- 2021 Skattsedelns gruppbo-
stad, kategori C, sex lägenheter
- 2021 Valutavägens gruppbo-
stad, kategori C, sex lägenheter
- 2023 Kabelverket 19, kategori C, sex lägenheter

Skärholmen

- 2023 Vårfrugillet, kategori D, 12 lägenheter
- År ej fastställt, Stockholmshems nya huvudkontor, kategori C, sex lägenheter
- År ej fastställt, Skärholmsdalen kvarter sju, kategori D, 12 lägenheter
- År ej fastställt, Stångholmsbacken, kategori C, sex lägenheter

Uppskattat behov av boenden år 2030

Regionens uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Uppskattat behov år 2030 Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2030 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2030. Avser västra söderort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2030 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov, exkl befintliga boenden
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	40	20	20
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	67	38	29
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	173	108	65
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	157	95	62
Kategori E, Gruppboend SoL	44	29	15
Lägenheter totalt	481	290	191

Tabell 15. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västra söderort 2030.

Region *Västra söderort* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2030 till 191 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service. Av 481 lägenheter uppskattar region *Västra söderort* behovet av bostad för personer inom socialpsykiatri till 44 lägenheter.

Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Västra söderort* för verksamhetsområdet funktionsnedsättning ökar från 340 till omkring 470 personer under prognosperiodens slut. För verksamhetsområdet socialpsykiatri har Innerstaden, *Västra söderort* och Östra söderort en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut.

Summering

- I regionen finns 261 lägenheter inom LSS och 29 inom SoL
- Inga lägenheter ska avvecklas inom 10 år.
- 54 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden.
- Regionen har 78 individuella avtal utanför LOV.
- Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Västra söderort* för verksamhetsområdet funktionsnedsättning ökar från 340 till omkring 470 personer under prognosperioden
- Swecos har i sin prognos bedömt att behovet inom socialpsykiatri ökar under hela prognosperioden dock avtar ökningstakten mot prognosperiodens slut.

- Regionen uppskattar behovet av bostäder med särskild service till totalt 481 lägenheter 2030 inklusive befintliga bostäder med särskild service.

Regionens analys

Swecos prognos visar ett ökat behov under hela prognosperioden. Ökningstakten antas även avta mot prognosens slut.

För att regionen ska kunna tillgodose behovet för alla personer med bedömt behov av bostad med särskild service har 78 individuella avtal tecknats med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens LOV avtal. Anledningen att individuellt avtal tecknats är oftast platsbrist men också miljöfaktorer och särskilt anpassat stödbehov.

När det gäller boende för yngre personer med psykiatrisk problematik möter varken regionen eller staden i stort behovet. Det behöver byggas fler gruppboenden i staden för personer med psykiatrisk problematik och då i synnerhet för yngre personer.

Östra söderort

Region *Östra söderort* består av stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck. *Östra söderort* är den näst minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 209 644 invånare 2020. Enligt Stockholm stads befolkningsprognos väntas befolkningen i stadsdelsregionen öka med 37 543 personer fram till 2029 då befolkningen i *Östra söderort* beräknas till 247 187 personer. *Östra söderort* är den stadsdelsregion som väntas växa mest i staden sett till folkmängd.

Swecos prognos för behov av bostäder med särskild service beskriver behovet av bostäder med särskild service för region *Östra Söderort* på följande sätt; För verksamhetsområdet funktionsnedsättning har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Snabbast utveckling under prognosperioden förväntas ske i Västerort där efter följer *Östra söderort* och Västra söderort som ökar från 404 till drygt 570 personer under prognosperioden. I Västerort och *Östra söderort* sker den starkaste utvecklingen av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till bostad med särskild service är som högst inom funktionsnedsättning. För verksamhetsområdet socialpsykiatri har Innerstaden, Västra söderort och *Östra söderort* en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela

prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut.

Befintliga boenden

Inom region *Östra söderort* finns en variation av bostäder med särskild service inom alla boendeplanens kategorier, totalt 363 lägenheter, vilket är en ökning med 24 lägenheter mot förra årets boendeplan. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppboestad med normal tillgänglighetsanpassning följt av kategori D Serviceboestad.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser östra söderort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finnas kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboestad LSS ytkrävande	16	0	16	0	0
Kategori B, Gruppboestad LSS friliggande	30	0	30	0	0
Kategori C, Gruppboestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	214	6	208	0	0
Kategori D, Serviceboestad LSS eller SoL	61	0	61	0	0
Kategori E, Gruppboestad SoL	42	0	42	0	0
Lägenheter totalt	363	6	357	0	0

Tabell 16. Befintliga boenden i Östra söderort.

Avveckling

I region *Östra söderort* finns idag en bostad med särskild service med sex lägenheter vars lokaler av olika anledningar inte är ändamålsenliga. Inom en 10 års period kan det bli aktuellt att flytta till nya lokaler som är bättre anpassade, både sett ur ett verksamhetsmässigt såväl som ekonomiskt perspektiv.

Flyttkedjor

I region *Östra söderort* har ett knappt tiotal personer anmält behov av att byta boendeform. Bytesönskemålet är kopplat till förändrat behov och majoriteten önskar byta från gruppboestad till serviceboestad. Men det förekommer även behov av byte till en boendeform med utökat stöd- det vill säga från serviceboestad till gruppboestad.

Tomma lägenheter

Region *Östra Söderort* ser en trend att tiden för förmedling av lägenheter har blivit mer utdragen än tidigare.

Förmedlingsprocesserna har blivit längre. I Enskede- Årsta-Vantör har 14 lägenheter stått tomma under en längre period än tre månader, av dessa tillhör 13 lägenheter nybyggnationer som

öppnade under år 2020. I Skarpnäck har någon enstaka lägenhet stått tom under mer än tre månader.

Befintlig kö

I *Östra söderort* står 77 personer i kö till bostad med särskild service enligt LSS varav 20 personer önskar att byta sin bostad. I *Östra söderort* står 16 personer i kö till bostad med särskild service enligt SoL.

Individuella avtal

Inom region *Östra söderort* finns sammanlagt 100 boendeplaceringar i form av individuella avtal, vilket samma antal individuella avtal sedan föregående boendepplan. *Östra söderort* har individuella avtal inom alla boendekategorier, men flest inom kategori D, servicebostad. Av de totalt 100 personer som idag bor i boenden utifrån individuella avtal bedöms 74 procent, kunna flytta till ett boende inom staden om plats finns.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal personer med individuella avtal.	
Avser östra söderort.	
	Antal personer
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	2
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	27
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	28
Kategori D, Servicebostad LSS eller SoL	36
Kategori E, Gruppboende SoL	7
Personer totalt	100

Tabell 17. Befintliga individuella avtal i *Östra söderort*.

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Östra Söderort* var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen 380 513 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 274 686 kronor per dygn vilket gör att region *Östra Söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen inom bostad med särskild service SoL och LSS med 105 827 kronor per dygn.

Samtliga stadsdelsförvaltningar inom region *Östra söderort* har gjort särskilda satsningar för att kunna erbjuda enskilda en lägenhet på boenden inom stadens LOV-avtal. Detta har bidragit till att flera individuella avtal har kunnat avslutas 2019-2021.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV	
Antal personer med individuella avtal, andel personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning för personer med individuella avtal samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning.	
Avser östra söderort.	
Antal personer med individuella avtal	100
Andelen personer med individuella avtal som skulle kunna placeras inom LOV	74%
Sammanlagt dygnskostnad för personer med individuella avtal	380513
Sammanlagd dygnsersättning för personer med individuella avtal	274686
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning för personer med individuella avtal	105827

Tabell 18. Befintliga individuella avtal i Östra söderort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för individuella avtalen.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser östra söderort.												
	Östra söderort											Uppgift saknas
	Totalt antal	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	48	0	0	0	18	6	0	0	6	0	6	12
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	31	11	0	0	0	0	0	0	12	0	0	8
Kategori E, Gruppbofastad SoL	12	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	97	11	0	0	30	6	0	0	18	0	6	26

Tabell 19. Antal pågåendeprojekt i Östra söderort och år då de väntas bli klara.

Pågående projekt

I *Östra söderort* pågår 11 projekt under prognosperioden varav tre där datum för färdigställande inte är fastställt än. Totalt tillkommer det 97 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 6 lägenheter från föregående års boendeplan. Flest lägenheter kommer att färdigställas under 2024. Regionen planerar för nya bostäder inom alla boendekategorier utom i kategori B, friliggande gruppbofastad. Flest lägenheter under prognosperioden, totalt 48 lägenheter, tillkommer i kategori C normal tillgänglighet följt av kategori D med 31 lägenheter.

Enskede-Årsta-Vantör har tagit bort 12 lägenheter i statistiken i det befintliga boendebeståndet i jämförelse med föregående års boendeplan. Detta beror på att ett stödboende inom socialpsykiatri har rapporterats felaktigt då stödboenden inte ingår i ramen för boendeplanens planering av bostäder.

Anledningen till att antalet lägenheter ser ut att ha minskat inom Farsta stadsdelsområde i jämförelse med tidigare boendeplan beror på tidigare felregistrering det vill säga, en lägenhet som fungerar som personalutrymme och ska därför inte räknas med i aktuellt bostadsbestånd.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2030 per stadsdelsförvaltning;

Enskede-Årsta-Vantör

- 2024 Årstafältet etapp fyra, kategori C, sex lägenheter
- 2024 Årstafältet etapp tre, kategori C, sex lägenheter
- 2025 Enskede IP, kategori C, sex lägenheter

Farsta

- 2021 Russinvägen, kategori D, 11 lägenheter
- 2024 Telestaden, kategori E, 12 lägenheter och kategori C sex lägenheter
- År ej fastställt, Bordsvägen/Herrhagsvägen, kategori D, åtta lägenheter
- År ej fastställt, Ågesta broväg/Magelugnsvägen, kategori C, 12 lägenheter
- År ej fastställt, Fagersjö, kategori A, sex lägenheter

Skarpnäck

- 2028 Nytorpsgårde, kategori C, sex lägenheter
- 2028 Bergholmsbacken, kategori D, 12 lägenheter
- 2030 Krigsrådet, kategori C, sex lägenheter

Uppskattat behov av boenden år 2030

Regionens uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i

befintliga boenden är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Uppskattat behov år 2030			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2030 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2030. Avser östra söderort			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2030 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov, exkl befintliga boenden
Kategori A, Gruppboend LSS yrkrävande	33	16	17
Kategori B, Gruppboend LSS frilliggande	77	30	47
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	338	214	124
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	120	61	59
Kategori E, Gruppboend SoL	108	42	66
Lägenheter totalt	676	363	313

Tabell 20. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Östra söderort 2030.

Region *Östra söderort* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2030 till 313 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service. Av 676 lägenheter uppskattar region *Östra söderort* behovet av bostad för personer inom socialpsykiatri till 108 lägenheter.

Summering

- I regionen finns 321 lägenheter inom LSS och 42 inom SoL
- Sex lägenheter ska avvecklas inom 10 år.
- 97 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden.
- Regionen har 100 individuella avtal utanför LOV.
- Sweco har i sin prognos bedömt att behovet av bostäder med särskild service i *Östra söderort* för verksamhetsområdet funktionsnedsättning ökar från 404 till knappt 570 personer under prognosperioden
- Swecos har i sin prognos bedömt att behovet inom socialpsykiatri ökar under hela prognosperioden dock avtar ökningstakten mot prognosperiodens slut.
- Regionen uppskattar behovet av bostäder med särskild service till totalt 676 lägenheter 2030 inklusive befintliga bostäder med särskild service.

Regionens analys

Då behovsframskrivningen för Stockholms stad är övergripande ger det svårigheter för stadsdelsnämnderna att ta fram prognoser i regionsplanen. Därmed bygger det uppskattade behovet på erfarenheter från målgruppen och kända behov inom förvaltningarna. I och med detta ska prognosen läsas med försiktighet. Region östra söderort har ett tilltagande behov av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Det råder störst brist på bostäder inom framförallt kategorier, C och E men även B, under planeringsperioden 2020-2031.

Region östra söderort ser idag en utmaning med att kunna verkställa beslut inom stadens LOV-avtal för några särskilda målgrupper. Beror främst på att det saknas en viss inriktning av boenden inom LOV-avtalet men också på att det finns svårigheter att möta vissa särskilda målgruppers behov. Det har varit situationer där insatsen har verkställts inom LOV-avtalet och utföraren inte har klarat att möta den enskildas behov. Detta har då lett till att den enskilda har fått flytta till en bostad utanför LOV-avtalet.

Stadens totala behov

Befintliga boenden

Stadens befintliga lägenheter i bostäder med särskild service har ökat sedan föregående år, även om man kan notera att ökning med 21 lägenheter från 1414 lägenheter 1435 lägenheter är så stor. Två felrapporteringar i antal boenderapporteringar har korrigerats sedan föregående år då antal befintliga lägenheter borde varit 1401. Utifrån korrigerat antal lägenheter 2020 kan man konstatera att en ökning skett med 34 nya lägenheter.

Flest lägenheter finns för personer inom LSS personkrets 1 som har behov av en lägenhet med normal tillgänglighetsanpassning i flerfamiljshus där 661 av 1435 befintliga lägenheter finns. Näst flest lägenheter finns inom servicebostad i flerfamiljshus för personkrets 1 LSS, totalt 391 av 1435 lägenheter.

För målgruppen inom personkrets 2 LSS finns totalt 27 lägenheter av stadens befintliga 1435 lägenheter, vilket är en ökning med 12 lägenheter.

- Flest ytkrävande gruppboende och serviceboende finns i Innerstaden
- Flest friliggandegruppboende och gruppboende SoL finns i Västerort
- Flest gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning finns i Östra söderort

Tomma lägenheter

Under året har 35 lägenheter stått tomma i mer än 3 månader. Flest tomma lägenheter, 14 stycken fanns i Östra söderort följt av Västerort med 12 stycken lägenheter. Region Östra Söderort och region Innerstaden ser en trend att tiden för förmedling av lägenheter har blivit mer utdragen än tidigare. Detta gäller framförallt lägenheter i nybyggnation.

Region Västerort ser att dyr hyra och geografiskt läge som de främsta orsakerna till att lägenheterna stått tomma.

Flyttkedjor

När en person önskar att byta bostad eller boendeform från gruppboende till serviceboende eller tvärt om anmäler stadsdelsförvaltningen önskemålet på en intresseanmälningslista i stadens sociala system som sedan administreras centralt. Internbyten inom stadsdelen kan ske när ledig lägenhet finns, den lediga lägenheten lämnas till gruppen för bedömning och förmedling på socialförvaltningen.

Önskemålen om att flytta varierar över stadsdelsförvaltningarna. I Östra söderort har ett tiotal personer anmält intresse att flytta, majoriteten av dem önskar flytta från gruppboende till serviceboende. I Västra söderort har enstaka personer lämnat önskemål om att flytta från gruppboende till serviceboende. I Innerstaden inkommer sällan önskemål om att flytta inom bostad med särskild service. När det sker är det personer som har sin bostad i serviceboende men som nu har ett ökat behov av stöd och därför vill bo i gruppboende. I Västerort finns fyra personer som vill flytta från gruppboende till serviceboende.

Befintlig kö

Gruppen för bedömning och förmedling administrerar stadens kö, som också kallas intresselistan, till grupp och serviceboende inom LOV. 2020 stod det 332 personer i personkrets 1 på intresselista för gruppboende och 156 personer på intresselista för serviceboende. 39

personer i personkrets 2 stod på intresselista för gruppboende och en person stod på intresselista för serviceboende. För målgruppen socialpsykiatri stod 47 personer i kö för gruppboende enligt SoL.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav antal och andel som stått tomma i mer än tre månader under 2020. Avser staden totalt och per region.					
	Befintliga lägenheter				
	Staden totalt	Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort
Antal lägenheter totalt	1435	391	391	290	363
Antal lägenheter som stått tomma mer än 3 månader under 2020	35	6	12	3	14
Andel lägenheter som stått tomma mer än 3 månader under 2020	2%	2%	3%	1%	4%

Tabell 21. Befintliga boenden i staden totalt.

Gruppboendestäder SoL

Inom kategori E, gruppboende SoL för socialpsykiatriens målgrupp redovisar stadsdelsregionerna 154 befintliga lägenheter. Utav dem är 24 lägenheter i gruppboendestäder i egen regi utanför LOV. De platserna förmedlas inte till personer på stadens intresselista av gruppen för bedömning och förmedling utan av stadsdelsförvaltningen själv.

Serviceboende

Inom LOV i staden finns idag 391 lägenheter i serviceboende, det största antalet 153 lägenheter finns i Innerstaden. Inom serviceboende finns ett stort antal byggprojekt planerade, 180 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden. En serviceboende kräver inte lika stor gemensam yta som en gruppboende och är lättare att planera för. Det är också lättare för stadsdelsförvaltningen att hitta andra användningsområden för lokalen om behovet av serviceboende skulle minska eller upphöra. Detta kan vara en orsak till att serviceboende bäst möter uppskattat behov. I slutet av prognosperioden kommer 180 lägenheter i serviceboende ha tillkommit vilket betyder att 90 procent av stadens behov av serviceboende kommer uppnås.

När behovet av personligt stöd dygnet runt för boende i serviceboende minskar eller upphör helt kan steget till en egen lägenhet vara svårt att ta. Utifrån det svåra läget på bostadsmarknaden men även utifrån ekonomi och behov av trygghet. Ett steg mot egen bostad kan vara försöks- eller träningslägenhet med boendestöd. Detta skulle gynna personens steg mot självständighet men också öka flyttströmmarna

inom bostad med särskild service. En möjlig väg för att bidra till den utvecklingen kan vara att staden ser över vad som räknas som permanent bostad för målgruppen inom LSS.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser staden totalt.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finnas kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	91	0	91	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	138	0	138	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	661	35	626	0	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	391	0	391	0	0
Kategori E, Gruppboende SoL	154	13	141	0	0
Lägenheter totalt	1435	48	1387	0	0

Tabell 22. Antal befintliga boenden i staden

Befintliga individuella avtal

För att regionerna ska kunna tillgodose behovet för alla personer med bedömt behov av bostad med särskild service har 431 individuella avtal tecknats med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens LOV avtal. Anledningen att individuellt avtal tecknats är oftast platsbrist men också miljöfaktorer och särskilt anpassat stödbehov.

Antal individuella avtal har minskar från föregående år med 29 individuella avtal.

Flest individuella avtal finns inom gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning, 138 individuella avtal följt av serviceboende 13 avtal och friliggandegruppboende med 90 individuella avtal. För bostad med särskild service SoL finns 54 individuella avtal upprättade, vilket är en minskning med 17 avtal. Antal individuella avtal har minskat inom friliggandegruppboende, gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning och gruppboende enligt SoL, medans avtal i serviceboende och yrkrävande gruppboende har ökat under 2020.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal personer med individuella avtal. Avser staden totalt.	
	Antal personer
Kategori A, Gruppbofastad LSS yrkrävande	36
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	90
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	138
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	113
Kategori E, Gruppbofastad SoL	54
Personer totalt	431

Tabell 23. Antal befintliga individuella avtal i staden.

Region Västerort har flest individuella avtal, 127 stycken, följt av Innerstaden som har 126 individuella avtal.

Regionernas sammanlagda faktiska kostnad för de individuella avtalen per dygn är 161 5034 kronor, vilket är en minskning med 71 276 kronor per dygn från föregående år. Årets boendeplan har i år tittat närmare på regionernas kostnader på individnivå och vilka ersättningsnivåer avtalen ligger i. På så sätt kan merkostnader för de individuella avtalen redovisas per region. Inom individgruppen finns troligtvis avtal som både ligger under och över ersättningsnivåerna i LOV och varierar i pris mellan stadsdelsförvaltningarna.

Befintliga individuella avtal					
Antal personer med befintliga individuella avtal totalt, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad, sammanlagd dygnsersättning, skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV.					
	Totalt	Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort
Antal personer totalt	431	126	127	78	100
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	122	32	33	31	26
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	1615034	420727	473100	340694	380513
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	1255736	308291	380126	292633	274686
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	359298	112436	92974	48061	105827
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	72%	75%	74%	60%	74%

Tabell 24. Befintliga individuella avtal i staden, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Efter att den sammanlagda dygnersättningen som stadsdelsförvaltningarna får enligt LOV dragits bort från den faktiska kostnaden för de individuella avtalen kan man konstatera att merkostnaden för de individuella avtalen är 359 298 kronor per dygn för staden totalt. Ovan tabell visar antal individuella avtal per region och kostnaderna för dessa. Tabellen visar även antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV och hur stor andel som skulle kunna placeras inom LOV om plats fanns.

Den största merkostnaden för de individuella avtalen finns i Innerstaden, där näst flest individuella avtal finns. Innerstaden uppskattar att 75 procent av de personer som de har individuella avtal för skulle kunna placeras inom LOV vilket är den högsta uppskattningen jämfört med de andra regionerna.

Pågående projekt

Då årets boendeplan har samma prognoslängd, tio år, som föregående års boendeplan kan man för första gången jämföra antalet pågående projekt över prognosperioden.

I förra årets boendeplan beräknade regionerna att 502 nya lägenheter i grupp eller servicebostad skulle tillkomma under prognosperioden. I årets boendeplan beräknas 560 nya lägenheter tillkomma under prognosperioden vilket är en ökning med 58 lägenheter.

Flest lägenheter, 305 stycken, byggs inom gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning följt av servicebostad där det tillkommer 180 nya lägenheter. Minst lägenheter byggs det i ytkrävande gruppboende och friliggande gruppboende. För gruppboende SoL inom socialpsykiatri har det inte tillkommit några nya projekt. Det antal lägenheter som tillkommer under 2022 och 2024 är samma antal pågående projekt som förra året.

Utifrån budget 2021 ska socialnämnden i samverkan med AB Stockholms hem pröva inrättandet av bostäder med särskild service vid genomgripande renoveringar av allmännyttan.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser staden totalt.												
	Antal lägenheter i pågående projekt											Uppgift saknas
	Totalt antal	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Kategori A, Gruppbofastad LSS yrkrävande	7	0	0	0	0	0	0	0	0	.	1	6
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	24	0	6	0	0	0	0	0	0	.	0	18
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	305	12	0	35	66	42	30	18	6	.	12	84
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	180	11	7	28	60	6	18	0	12	.	0	38
Kategori E, Gruppbofastad SoL	44	0	20	0	24	0	0	0	0	.	0	0
Lägenheter totalt	560	23	33	63	150	48	48	18	18	.	13	146

Tabell 25. Antal pågåendeprojekt i staden och år då de väntas bli klara.

Uppskattat behov av lägenheter

Regionens uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden och individuella avtal är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Swecos prognos visar att behovet av bostäder med särskild service inom funktionsnedsättning beräknas öka från 1 757 år 2020 till 2 390 år 2030. Inom socialpsykiatri beräknas behovet öka från dagens 173 personer till 240. Totalt 2630 lägenheter år 2031 för båda målgrupperna SoL och LSS.

Regionerna uppskattar ett fortsatt ökat behov av lägenheter i bostad med särskild service inom alla boendekategorier. För att möta behovet behöver 1018 lägenheter tillkomma under prognosperioden. Regionerna uppskattar det totala behovet till 2453 vilket är 177 lägenheter mer än Swecos prognos.

I nuläget finns planerade projekt för 560 nya lägenheter. Om man räknar med att alla projekt byggs enligt planering kommer det ändå att saknas 458 lägenheter för att nå uppskattat behov. Därtill har regionerna uppskattat att 48 lägenheter inom de befintliga boendena kommer att avvecklas inom 10 år. Räknar man med avvecklingen av dessa lägenheter blir differensen 506 lägenheter år 2031.

Tabell 26. Uppskattat behov i staden 2030

Uppskattat behov år 2030			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2030 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2030. Avser staden totalt.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2030 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2030, exkl befintliga boenden
Kategori A, Gruppboend LSS yrkrävande	168	91	77
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	246	138	108
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighets-anpassning	1091	661	430
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	632	391	241
Kategori E, Gruppboend SoL	316	154	162
Lägenheter totalt	2453	1435	1018

Prognos 2031

Man kan konstatera att utbyggnadstakten inom staden inte följer det uppskattade behovet. En trolig följd är att antal individuella avtal kommer att fortsätta ligga på en hög nivå.

Trots detta syns små positiva tecken i årets boendeplan på att en förändring håller på att ske. Antalet befintliga lägenheter har ökat med 34 stycken och antal lägenheter i pågående projekt har ökat med 58 lägenheter från föregående år. Även antal individuella avtal har minskat.

Prognosen över bostäder med särskild service visar att den största differensen mellan regionernas uppskattade behov och tillgång på bostäder finns inom normal tillgänglighetsanpassad gruppboend. Där är differensen -160 lägenheter år 2030. Därefter finns den största differensen inom gruppboend inom SoL socialpsykiatri med -131 lägenheter.

Minst differens och närmast att nå det uppskattade behovet finns inom serviceboend där differensen är -61 lägenheter.

Prognos år 2030						
Antal boenden, uppskattat behov och differens år 2030. Avser staden totalt.						
	Boenden 2030				Uppskattat behov 2030	Differens 2030
	Totalt 2030	Befintliga boenden	Avvecklas inom tio år	Pågående projekt av boenden		
Kategori A, Gruppboestad LSS yrkrävande	98	91	0	7	168	-70
Kategori B, Gruppboestad LSS friliggande	162	138	0	24	246	-84
Kategori C, Gruppboestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	931	661	35	305	1091	-160
Kategori D, Serviceboestad LSS eller SoL	571	391	0	180	632	-61
Kategori E, Gruppboestad SoL	185	154	13	44	316	-131
Lägenheter totalt	1947	1435	48	560	2453	-506

Tabell 27. Antal boenden, uppskattat behov och differens i staden totalt år 2030.

Om man tittar på hur stor del av det uppskattade behovet per boendekategori som bedöms vara täckt i slutet av prognosperioden 2030 kan man se att 79 procent av det totala behovet av lägenheter kommer att vara täckt. Störst täckning kommer det att finnas inom serviceboestad följt av normal tillgänglighetsanpassad gruppboestad. Inom socialpsykiatrins målgrupp kommer 59 procent av behovet av gruppboestad vara täckt, vilket är ungefär lika stor andel, 58 procent täckningsgrad som inom yrkrävande gruppboestad LSS.

Figur 10. Täckningsgrad i staden totalt år 2030

Stadsdelsregionernas summering

Alla stadsdelregioner beskriver svårigheter med att hitta rätt boende för sina brukare både inom verksamhetsområdet

funktionsnedsättning och inom socialpsykiatri. Utbudet av bostäder inom stadens valfrihetssystem är inte tillräckligt stort och varierande vilket gör det svårt att hitta fungerande alternativ för personer med komplexa funktionsnedsättningar och särskilda behov. Stadsdelsregionerna uttrycker att kompetensen att möta vissa särskilda målgruppers behov behöver höjas i stadens gruppboendestäder. Sammantaget leder detta till att stadsdelsregionerna placerar brukare i gruppboendestäder enligt både SoL och LSS utanför LOV, men även i andra boendeformer som HVB-hem och stödboende. Flera stadsdelsregioner uttrycker att det behöver byggas fler gruppboenden i staden för personer med psykiatrisk problematik och då i synnerhet för yngre personer.

Stadsdelsregioner som har en bebyggelse av tätare karaktär ser det som utmanande att bygga friliggande respektive ytkrävande gruppboendestäder.

lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen

Förmedlingsprocessen

Årets boendeplan har tittat närmare på om det finns lägenheter i bostad med särskild service som står tomma i mer än tre månader och vilka orsakerna är till att de står tomma. Under 2020 har 35 lägenheter stått tomma i mer än tre månader vilket motsvarar två procent. Stadsdelsregionerna beskriver att de ser en tendens till att förmedlingsprocessen tar längre tid. Detta märks tydligast vid nyproducerade grupp- och serviceboendestäder där det ofta blir lägenheter som står tomma i mer än tre månader innan en hyresgäst flyttar in. I Region *Innerstaden* har sex lägenheter stått tomma mer än tre månader under 2020. Detta förklaras av att flera av dessa lägenheter tillhör en nystartad gruppboendestad. I Region *Östra Söderort* har 14 lägenheter stått tomma under en längre period än tre månader, av dessa tillhör 13 lägenheter nybyggnationer som öppnade under år 2020.

Önskemål finns även från stadsdelsregionerna att ledig lägenhet bör erbjudas till personer med individuella avtal när matchning inte är möjlig med någon person på intresselistan.

Utifrån uppdrag i budget 2021 ska socialnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna verka för att i enlighet med den enskildes önskemål möjliggöra för fler personer, vars beslut om bostad med särskild service verkställs utanför kommunen, att flytta till bostad i Stockholm

En anledning till att förmedlingen upplevs fungera långsamt kan vara ett ineffektivt systemstöd där det tar tid att sortera i intresselistan över personer som står i kö inför matchning. Det kan finnas anledning att utreda möjligheten till en modernisering av befintligt systemstöd för att underlätta förmedlingsprocessen.

Ersättningssystemet

Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning ersätts bostad med särskild service inom valfrihetssystemet med en LSS-peng i sju nivåer. Det nuvarande resursfördelningssystemet infördes 2007-2008 och är ett nivåsystem som baseras på den enskildes behov och inte som tidigare på den tid som åtgår för insatsens utförande. Både privata utförare och utförare i egen regi inom branschrådet vittnar om svårigheter med att få budgeten att gå ihop i de lägre nivåerna och att nuvarande ersättningssystem är i behov av att utvärderas. En annan konsekvens av nuvarande ersättningssystem är hur kostnaderna fördelas mellan stadsdelsförvaltningarna. En stadsdelsförvaltning med nybyggda gruppbestäder övertar vissa kostnader från andra stadsdelsförvaltningar som inte kompenseras genom stadens ersättningssystem. Utifrån uppdrag i budget 2021 utreder socialförvaltningen i samarbete med kommunstyrelsen möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare.

Ärendansvar

När en person som tillhör LSS personkrets 1 eller 2 beviljas bostad med särskild service för vuxna enligt LSS och flyttar till en gruppbestad eller servicebestad i en annan stadsdel behåller den beslutande stadsdelsnämnden ansvaret för ärendet i tre månader efter inflyttningsdatumet. Därefter övergår ärendansvaret till den nya stadsdelsnämnden. Det kan betyda att en stadsdelsförvaltning med nybyggda gruppbestäder övertar kostnader från andra stadsdelsförvaltningar som de inte blir kompenserade för genom stadens ersättningssystem. Utifrån uppdrag i budget 2021 utreder socialförvaltningen i samarbete med kommunstyrelsen möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare.

Profilboenden med särskild kompetens

Boendeplanen kartlägger det uppskattade behovet av bostäder med särskild service för målgrupperna personkrets 1 och 2 inom LSS och för socialpsykiatrins målgrupp inom SoL. Inom dessa verksamhetsområden finns små målgrupper med särskilda behov av stöd och boendemiljö. Många bor i verksamheter med individuella avtal idag. Alla regioner lyfter stora svårigheter med att hitta bostäder med särskild service för målgrupper med vissa särskilda behov inom LOV. Variationen av grupp och servicebostäderna i staden är för liten och kompetensen för att ge rätt stöd saknas. Konsekvenserna av detta för socialpsykiatrins målgrupp är flertal placeringar på HVB-hem och i stödboenden. Inom LSS uttrycker stadsdelsförvaltningarna att det finns behov av gruppboenden för målgrupper med specifika behov så som personer med autism i kombination med intellektuell funktionsnedsättning som har ett svårt utmanande beteende, yngre personer med demenssjukdom och individer i behov av teckenspråkig miljö.

Socialförvaltningen har i samarbete med kommunstyrelsen genomfört en kompetenskartläggning under hösten 2020 för att få en uppfattning om hur kompetensnivån ser ut hos baspersonalen (de som arbetar nära brukarna) inom berörda verksamhetsområden kopplat till uppsatta kriterier för stödassistent. Syftet är att höja kompetensnivån hos personal inom bostad med särskild service och införa nya yrkestituler. Stadsdelsregionernas iakttagelser i boendeplanen stöder behovet av en kompetenshöjning hos personal inom bostäder med särskild service.

Ansvar för beställning av bostäder med särskild service

Boendeplanen visar att stadsdelsförvaltningarna planerar och beställer flest bostäder med särskild service för personer med normala tillgänglighetsbehov, kategori C eller servicebostad, kategori D. I dessa bostäder placeras inte personer med de största behoven, som ofta har behov av en friliggande gruppboende. Utifrån uppdrag i budget 2021 utreder kommunstyrelsen tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna om ansvaret för beställning av vissa eller alla typer av bostäder med särskild service i syfte att öka likställigheten och tillgången till fler LSS-bostäder.

Utredningen ska innehålla en grundlig analys av de ekonomiska konsekvenserna på kort och lång sikt av eventuell flytt av beställaransvaret. En möjlig väg som utredningen tittar på är om ansvaret för beställningen av vissa eller alla gruppboenden, exempelvis friliggande gruppboenden ska flyttas och handläggs på stadsövergripande nivå.

Friliggande gruppboendestäder i länet

För att socialförvaltningen ska kunna få en uppfattning om antalet friliggande boendestäder i länet som staden köper platser av har en kartläggning gjorts. Kartläggningen visar att staden har individuella avtal med 40 friliggande gruppboendestäder i länet. På dessa boendestäder bor sammanlagt 76 personer som är placerade från någon av stadsdelsförvaltningarna. Av dessa bor 26 personer på sju olika boendestäder inom Stockholms stad. Resterande finns i övriga länet. Ett sätt att möjliggöra för fler boendestäder att teckna avtal enligt LOV är att vidga det geografiska området inom upphandlingen. I förfrågningsunderlaget för bostad med särskild service för vuxna (LSS) framgår att verksamheten ska vara belägen inom Stockholms stad. Detta skiljer sig från förfrågningsunderlagen för bostad med särskild service för barn (LSS) och för bostad med särskild service för socialpsykiatri (SOL och LSS) där det framgår att sökandes verksamhet ska vara belägen inom Stockholms län. Som kartläggningen visar är dock inte geografisk belägenhet inom staden ett likhetstecken med att gå med i LOV, då flera friliggande boendestäder redan finns inom stadens gränser.

Förslag till åtgärder och beslut

Förmedlingsprocessen

Det finns behov av att utreda om förmedlingsprocessen kan göras mer effektiv, framförallt när det gäller nyproducerade grupp- och serviceboendestäder. En rutin för hur personer som bor på individuella avtal utanför staden enligt både SoL och LSS ska erbjudas ledig lägenhet inom staden behöver skapas. Socialförvaltningen har för avsikt att se över förmedlingsprocessen i syfte att göra den mer effektiv, framförallt när det gäller nyproducerade grupp- och serviceboendestäder.

Ersättningsystemet

Både privata utförare och utförare i egen regi inom branschrådet vittnar om svårigheter med att få budgeten att gå ihop i de lägre nivåerna. Det finns ett behov av att fortsätta arbetet med att se över nuvarande ersättningsystem inom bostad med särskild service.

Profilboenden med särskild kompetens

Behovet av profilboenden med särskild kompetens behöver bevakas. Genom det stadsgemensamma uppdraget med boendeplanen fortsätter arbetet med att utveckla en variation av olika typer av bostäder med särskild service i staden.